

VITA ACADEMICA

2015 NR 3 (83)

MAJ – CZERWIEC

Biuletyn informacyjny Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie

ISSN 1842-2244

*Kolejny
rok
za nami*

Redakcja „Vita Academica” gratuluje wszystkim wykładowcom, pracownikom oraz studentom Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie wszystkich tegorocznych osiągnięć i sukcesów. Niech nadchodzące wakacje będą okazją do zasłużonego odpoczynku oraz nabrania nowych sił do pracy i nauki w kolejnym roku akademickim.

Drodzy studenci, pamiętajcie, że trzymamy za Was kciuki w czasie sesji egzaminacyjnej!

W numerze

z życia uczelni

Wydarzyło się.....	3
Europejski Kongres Samorządów.....	4
Złoty medal Zasłużony dla UPJPII dla bp. prof. Wacława Świerżawskiego.....	4
Komunikaty Senatu.....	5

konferencje

15. Dni Tischnerowskie.....	6
Po Jego śladach... Święty Jan Paweł II inspiracją dla artystów.....	8
Gender – spojrzenie krytyczne.....	10
Krajobraz semantyczny miast i wsi.....	10
W kwietniu z Krakowa do Chorwacji.....	12
W maju z Chorwacji do Krakowa.....	13
Wykład ks. prof. Filipa Müllera.....	13
The Challenges for the Priestly Formation.....	14
Studencka konferencja filozoficzna w górach.....	16
Kulturowe tło czytania Biblii.....	17
Dysfunkcyjność rodziny a działania pastoralne Kościoła.....	18
Międzynarodowe seminarium i sympozjum o pielgrzymowaniu.....	20
Różne ujęcia ponowoczesności okiem naukowców.....	21

nie tylko nauka

V Ogólnopolski Konkurs Prawa Kanonicznego.....	22
Dyskusja o zebraćwie.....	22
Krwiodawstwo mamy we krwi.....	23
Różne oblicza historii. Warsztaty historyczne WHIDK.....	24
XX wiek – stulecie wojen, stulecie przemian.....	25
Wymiana studencka z Bochum.....	27
Recenzja.....	35

studenci

Smocze łódzie – czas na nową przygodę!.....	29
Wywiad z Oliwią Topolską.....	30
Praktyki studenckie w Hotelu Swing.....	31
Chcesz zmienić swoje życie? Zaaplikuj o nie!.....	32
Erasmus w Krakowie.....	33
Papieskimi śladami do Częstochowy.....	34
Studenci teologii z Tarnowa na obchodach Dnia Papieskiego.....	35
Studia podyplomowe <i>Relacje chrześcijańsko-żydowskie</i>	36
Wykład otwarty ojca Macieja Zięby.....	38
Sluchacze UTW na szlaku drewnianej architektury podhalańskiej.....	38

VITA ACADEMICA

Biuletyn Informacyjny
Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie

Redakcja
31-002 Kraków, ul. Kanonicza 25
tel. 12 421 68 48, wew. 626; faks 12 422 86 26
e-mail: rzecznik@upjp2.edu.pl

Redaktor naczelna
Monika Wiertek

Opracowanie graficzne
Marta Jaszczuk

Zdjęcie na okładce
Kongres Samorządów

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych
oraz zastrzega sobie prawo do skrótów
i redakcyjnego opracowania tekstów przyjętych do druku.

Numer zamknięto 20 maja 2015 roku.
Nakład 1000 egz. • ISSN 1842-2244

Wydawca: Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie
Wydawnictwo Naukowe

WYDARZYŁO SIĘ

- 26–28 marca 2015 roku odbyły się Targi Edukacyjne Festiwal Zawodów w Małopolsce, w których wziął udział także UPJPII.
- 27 marca 2015 roku odbyła się konferencja w ramach projektu *Romski doradca kariery*.
- 28 marca 2015 roku odbyły się wykłady otwarte o. dr. Marka Urbana CSsR i dr. Roberta Piechowicza zorganizowane przez Wydział Filozoficzny.
- 29 marca 2015 roku odbył się koncert z okazji 65-lecia święceń kapłańskich kard. Franciszka Macharskiego – poprzedniego wielkiego kanclerza UPJPII.
- 1 kwietnia 2015 roku odbyło się przedsięwzięcie spotkanie pracowników UPJPII.
- 9–10 kwietnia 2015 roku Instytut Historii Sztuki i Kultury zorganizował konferencję *W kręgu kultury zakonnej*.
- 14 kwietnia 2015 roku nastąpiło otwarcie Akademickiego Inkubatora Przedsiębiorczości na UPJPII.
- 15–16 kwietnia 2015 roku odbyły się wykłady otwarte prof. Andersa Ekenberga z Newmann Institut (Uppsala).
- 16 kwietnia 2015 roku Wydział Nauk Społecznych zorganizował konferencję *Kulturowe tło czytania Biblii*.
- 17 kwietnia 2015 roku odbyła się konferencja *Św. Urszula Ledóchowska – kobieta w Kościele i społeczeństwie* współorganizowana przez Katedrę Duchowości Mediów i Relacji Społecznych.
- 18 kwietnia 2015 roku odbył się Ekumeniczny Maraton Biblijny.
- 21 kwietnia 2015 roku odbyła się konferencja *Krajobraz semantyczny wsi i miast z cyklu Symbol – znak – rytuał*.
- 21–25 kwietnia 2015 roku odbyły się VIII Krakowskie Dni Integracji.
- 21–22 kwietnia 2015 roku Katedra Filozofii Społecznej i Polityki Wydziału Filozoficznego zorganizowała konferencję *Szczęście i radość w relacjach społecznych*.
- 22–25 kwietnia 2015 roku trwały 15. Dni Tischnerowskie.
- 22 kwietnia 2015 roku Biblioteka zorganizowała sympozjum *Po Jego śladach... Święty Jan Paweł II inspiracją dla artystów*.
- 23–24 kwietnia 2015 roku odbyła się konferencja *Chrześcijaństwo a ekonomia*.
- 24 kwietnia 2015 roku nasz uniwersytet odwiedziła komisarz UE Marianne Thyssen, która wizytowała Spółdzielnię Socjalną Równość.
- 24–26 kwietnia 2015 roku odbyła się 79. Ogólnopolska Pielgrzymka Duszpasterstw Akademickich do Częstochowy, w której wzięli udział studenci naszej uczelni.
- 26 kwietnia 2015 roku dr hab. Wojciech Kęder, prof. UPJPII wygłosił wykład *Pod opieką św. Józefa – Kraków w okresie wielkiej wojny północnej*.
- 26 kwietnia 2015 roku chór Psalmodia wziął udział w XVII Ogólnopolskim Konkursie Chórów O złotą strunę w Niepołomicach.
- 27 kwietnia 2015 roku obchodziliśmy pierwszą rocznicę kanonizacji św. Jana Pawła II – patrona naszej uczelni.
- 27 kwietnia 2015 roku na UPJPII odbyła się akcja krwiodawstwa zorganizowana w ramach KRAjowego KRwienia KRwiodawstwa oraz rejestracja potencjalnych dawców szpiku „DWA WYMAZY & DO BAZY”.
- 6 maja 2015 roku odbył się dzień otwarty Instytutu Historii Sztuki i Kultury.
- 8–11 maja 2015 roku odbyło się sympozjum *Znaczenie narodowych sanktuariów dla europejskiej identyfikacji w ujęciu katolickim i prawosławnym* zorganizowana przez Katedrę Teologii Pastoralnej.
- 10 maja 2015 roku odbyła się tradycyjna pielgrzymka z katedry wawelskiej do kościoła na Skałce, w której wzięli udział pracownicy UPJPII.
- 12 maja 2015 roku na UPJPII została przeprowadzona zbiórka pieniężna dla ofiar trzęsienia ziemi w Nepalu zorganizowana przez Polską Akcję Humanitarną.
- 13 maja 2015 roku odbyła się konferencja kół naukowych *Postęp: ucłowieczenie czy odcłowieczenie?*
- 13–14 maja 2015 roku Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej zorganizował konferencję *Prywatność w mediach – prywatność i społecznościowość mediów*.
- 13–15 maja 2015 roku odbyły się XVIII Dni Duchowości ze św. Teresą od Jezusa *W relacji przyjaźni* współorganizowane przez Katedrę Historii Duchowości.
- 14 maja 2015 roku odbyła się konferencja *Miejsce sumienia we współczesnym świecie* współorganizowana przez Katedrę Psychologii Instytutu Nauk o Rodzinie i Katedrę Etyki Instytutu Pracy Socjalnej.
- 14–17 maja 2015 roku roku chór Psalmodia uczestniczył w XXXVI International May Choir Competition „Prof. Georgi Dimitrov” w Warnie.
- 15–16 maja 2015 roku odbyła się konferencja *Społeczeństwo ponowoczesne – społeczeństwo ponowoczesności*.

- 15–17 maja 2015 roku Samorząd Studentów zorganizował wyjazd na Węgry.
- 16 maja 2015 roku miały miejsce wykłady otwarte *Biblia w kulturze świata*.
- 20 maja 2015 roku odbyło się spotkanie z Janem Budziaszkim w ramach cyklu *Ich Areopag wiary*.
- 21 maja 2015 roku odbyły się wybory przewodniczącego Samorządu Studenckiego.
- 21 maja 2015 roku nasi bibliści uczestniczyli w symposium *Biblia w kulturze świata* w Gródku Podolskim (Ukraina).

Europejski Kongres Samorządów

tekst: Monika Wiertelk
zdjęcia: Kongres Samorządów

W dniach 4–5 maja br. w Krakowie odbył się Europejski Kongres Samorządów – cykl debat i spotkań poświęconych polskiej i europejskiej samorząd-

ności. To prestiżowe wydarzenie, znane również pod nazwą Forum Regionów, do tej pory odbywało się w Krynicy w ramach Forum Ekonomicznego. Od 2015 roku wybitni eksperci i politycy będą przyjeżdżać do stolicy Małopolski. Europejski Kongres Samorządów stanowi platformę wymiany poglądów oraz miejsce spotkań liderów samorządowych i elit regionalnych z przedstawicielami administracji państwowej, organizacji pozarządowych i biznesu.

Wziął w nim udział rektor UPJPII ks. prof. dr hab. Wojciech Zyzak, który moderował debatę *Rola Kościoła w budowaniu solidarności i samorządności w Polsce*. W panelu dyskusyjnym brał udział kard. Kazimierz Nycz – arcybiskup metropolita warszawski. W swoim wystąpieniu ks. prof. Wojciech Zyzak przywołał słowa pierwszego prezydenta RFN Theodora Heussa, który

uważał, że Europa stoi na trzech wzgórzach: na rzymskim Kapitolu, na greckim Akropolu i na Golgocie. Podkreślił on w nich, iż Kościół odegrał wielką rolę w przemianach europejskiej samorządności i solidarności.

Wspólnota akademicka Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie z żalem pożegnała dwóch swoich członków.

28 kwietnia br. zmarł o. dr hab. Gerard Siwek CSsR – wieloletni i zasłużony pracownik Instytutu Liturgicznego UPJPII, homileta, katecheta, redaktor serii wydawniczej *Redemptoris Missio*, autor wielu publikacji książkowych i artykułów w kwartalniku „Homo Dei” i „Współczesnej Ambonie”. Msza święta pogrzebowa została odprawiona 1 maja br.

1 maja br. w 98. roku życia, 76. powołania zakonnego i 68. kapłaństwa odszedł do Pana ks. prof. dr hab. Tadeusz Ślipko SI – wybitny etyk i nasz wieloletni wykładowca. Uroczystości pogrzebowe odbyły się 6 maja br.

Złoty medal Zasłużony dla UPJPII dla bp. prof. Wacława Świerzawskiego

zdjęcie: s. Danuta Fortuna

20 kwietnia br. Senat naszej uczelni zdecydował o nadaniu medalu Zasłużony dla Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie bp. prof. dr. hab. Wacławowi Świerzawskiemu – rektorowi PAT w latach 1987–1992. Wręczenie medalu odbyło się 14 czerwca br. w Zawichoście, gdzie mieszka laureat.

Komunikaty Senatu Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie

po posiedzeniu w dniu 20 kwietnia 2015 roku

1. Wyrażono zgodę na przygotowanie aktualizacji Regulaminu studiów doktoranckich oraz Regulaminu przyznawania stypendiów doktoranckich.
2. Przyjęto recenzje w sprawie nadania godności doktora *honoris causa* Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie Jego Świętobliwości Ojcu Świętemu Benedyktowi XVI oraz podjęto uchwałę w tej sprawie.
3. Zdecydowano o nadaniu srebrnego medalu Zasłużony dla UPJPII ks. Wojciechowi Stokłosie.
4. Zatwierdzono Regulamin funkcjonowania chóru Psalmodia UPJPII.
5. Zatwierdzono treść porozumienia o współpracy UPJPII z Uniwersytetem w Splicie.
6. Zatwierdzono poszerzenie składu Senackiej Komisji Wydawniczej o panią Iwonę Bąk – kierownik Centrum Naukowo-Badawczego i Współpracy Międzynarodowej oraz panią Magdalenę Nagięć – p.o. dyrektora Biblioteki UPJPII.
7. Przyjęto uchwałę w sprawie wytycznych dotyczących tworzenia programów kształcenia i planów studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich w UPJPII.
8. Zatwierdzono warunki rekrutacji na studia doktoranckie na rok akademicki 2015/2016.
9. Przyjęto uchwałę w sprawie trybu postępowania rekrutacyjnego na studia I stopnia, studia II stopnia oraz jednolite studia magisterskie na UPJPII w roku akademickim 2015/2016.
10. Na wniosek Rady Wydziału Teologicznego zatwierdzono zmianę nazwy podyplomowych studiów pastoralnych na podyplomowe studia pastoralne formacji stałej kapłanów, zatwierdzono efekty kształcenia dla tych studiów oraz warunki rekrutacji na rok akademicki 2015/2016.
11. Na wniosek Rady Wydziału Nauk Społecznych:
 - a) wyrażono zgodę na rozpoczęcie procedury nadania stopnia naukowego doktora nauk o rodzinie,
 - b) zatwierdzono zmianę nazwy podyplomowych studiów w zakresie duszpasterstwa służby zdrowia i pomocy społecznej Szkoła Opieki Duszpasterskiej św. Jana Bożego na podyplomowe studia zespołowej opieki duszpasterskiej św. Jana Bożego, zatwierdzono efekty kształcenia dla tych studiów i warunki rekrutacji na rok akademicki 2015/2016,
 - c) zatwierdzono warunki rekrutacji na rok akademicki 2015/2016 dla podyplomowych studiów Podejście skoncentrowane na rozwiązaniach w systemowym pomaganiu oraz dla podyplomowych studiów prorodzinnych.

po posiedzeniu w dniu 18 maja 2015 roku

1. Zatwierdzono treść porozumień o współpracy z Uniwersytetem w Zagrzebiu, ze Studio Teologico Accademico Bressanone oraz z Instytutem Dialogu Międzykulturowego Jana Pawła II.
2. Zdecydowano o przedłużeniu zatrudnienia na stanowisku kanclerza UPJPII ks. Andrzejowi Lichosytowi.
3. Zatwierdzono warunki rekrutacji na studia na rok akademicki 2016/2017.
4. Zatwierdzono limity przyjęć na studia na rok akademicki 2015/2016.
5. Na wniosek Rady Wydziału Teologicznego zatwierdzono Regulamin Instytutu Liturgicznego.
6. Na wniosek Rady Wydziału Nauk Społecznych przyjęto Regulamin praktyk podyplomowych studiów zespołowej opieki duszpasterskiej św. Jana Bożego.
7. Na wniosek Rady Wydziału Historii i Dziedzictwa Kulturowego
 - a) zatwierdzono nowy wzór dyplomu i suplementu do dyplomu dla Międzyuczelnianego Instytutu Muzyki Kościelnej,
 - b) zatwierdzono zmiany w efektach kształcenia dla kierunku muzyka kościelna,
 - c) zatwierdzono kalendarium Międzyuczelnianego Instytutu Muzyki Kościelnej na rok akademicki 2015/2016.
8. Na wniosek Rady Wydziału Teologicznego Sekcja w Tarnowie zatwierdzono porozumienie o współpracy z Ewangelikalną Wyższą Szkołą Teologiczną we Wrocławiu.
9. Zatwierdzono sprawozdanie finansowe oraz podział zysku za 2014 rok.
10. Przyjęto nowelizację Regulaminu Samorządu Studenckiego oraz nowelizację Regulaminu pomocy materialnej dla studentów.

Z wielką radością informujemy, że Joanna Adamik i Katarzyna Katarzyńska z Redakcji Programów Katolickich pod redakcją ks. prof. dr. hab. Andrzeja Baczyńskiego otrzymały I nagrodę w kategorii programów telewizyjnych na XXX Międzynarodowym Katolickim Festiwalu Filmów i Multimediów Niepokalanów 2015.

Nagrodę przyznano za trzy filmy z cyklu *Wiara i Życie*, emitowanego na antenie TVP Kraków: *Zofia Czeska – błogosławiona na nasze czasy* – o beatyfikowanej dwa lata temu w Krakowie założycielce Zgromadzenia Sióstr Ofiarowania NMP, powstały we współpracy z siostrami prezentkami, a także przypomnienie bohaterkich kobiet, które w KL Auschwitz-Birkenau ratowały dzieci: *Stanisława Leszczyńska – Matka matek* oraz *Irena Konieczna – cała dla życia*, powstałe we współpracy z Polskim Stowarzyszeniem Obrońców Życia Człowieka.

Nagroda jest tym większym wyróżnieniem, że Redakcja Programów Katolickich już od czterech lat większość swoich programów – emitowanych co tydzień na antenie TVP Kraków dzięki życzliwości kierownictwa stacji – realizuje charytatywnie z powodu braku środków z abonamentu, tylko czasem wspierana przez życzliwe zgromadzenia, parafie lub stowarzyszenia, aby propagować wartości chrześcijańskie, zakony, wspólnoty oraz wartościowe inicjatywy Kościoła krakowskiego.

15. Dni Tischnerowskie

tekst: Monika Wiertek
zdjęcia: Klaudyna Schubert, Andrzej Płachetko

Dni Tischnerowskie zrodziły się z potrzeby zachowania i przekazania dalej dziedzictwa duchowego ks. prof. Józefa Tischnera. Organizują je corocznie od 2000 roku Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, Społeczny Instytut Wydawniczy ZNAK, Państwowa Wyższa Szkoła Teatralna im. Ludwika Solskiego, Uniwersytet Jagielloński oraz Instytut Myśli Józefa Tischnera.

Głównym celem Dni Tischnerowskich jest organizacja wydarzeń popularyzujących dorobek księdza Tischnera, ukazanie różnorodności i aktualności jego spuścizny zachowanej w esejach, publikacjach, książkach, zarejestrowanych na taśmach filmowych, ale także przechowywanej w pamięci ludzi związanych z filozofem. Program opracowany jest z myślą o jak najszerzej reprezentacji myśli księdza Tischnera oraz dyskusji wokół ważkich, współczesnych tematów filozoficzno-społecznych. Dni Tischnerowskie to wydarzenie o ugruntowanej pozycji, będące jednocześnie jednym z wielu promujących tematykę filozoficzną, zarówno w wydaniu popularnym, jak i uniwersyteckim. Głównym organizatorem piętnastej, jubileuszowej edycji Dni Tischnerowskich był Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie. Jej temat brzmiał *Spór o człowieka*.

Organizatorzy 15. Dni Tischnerowskich zaprosili w podróż przez różne filozoficzne koncepcje człowieka i jednocześnie wyprawę do źródeł optymizmu. Bo, parafrazując słowa patrona, nawet jeżeli człowiek umarł, to znaczy, że istniał, a skoro istniał, zawsze może się narodzić na nowo...

Piętnasta edycja Dni Tischnerowskich rozpoczęła się w środę 22 kwietnia, tradycyjnie mszą świętą w kolegiacie św. Anny, której przewodniczył bp Grzegorz Ryś. Po niej na scenie Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej odbyła się ceremonia wręczenia Nagród Hestii i Znak im. Księdza Józefa Tischnera. To prestiżowe wyróżnienie dla wybitnych intelektualistów, publicystów i działaczy społecznych zostało przyznane już po raz piętnasty. Od 2001 roku nagroda promuje w Polsce styl myślenia i postawy łączące intelektualną rzetelność, odwagę i wrażliwość na drugiego człowieka.

„O tegorocznych Laureatach można powiedzieć, że łączy ich głęboka wrażliwość na twarz drugiego – mówi Łukasz Tischner, sekretarz Nagrody – brzmi to patetycznie, ale nie ma w tym żadnej przesady. To oczywiste w przypadku Jacka Filka, który w swojej świetnie napisanej i mądrej (a nie jedynie uczonej!) książce dowodzi, że etyka jest sztuką otwierania się na drugiego człowieka, że jest w niej coś paradoksalnego i tajemniczego, co wynika z dialogicznego, ale i najgłębiej osobistego charakteru zobowiązania etycznego. To także w pełni uzasadnione w przypadku Jana Młynarczyka, który swoim życiem i wytrwałą pracą odpowiada na cierpienie ludzi niepełnosprawnych umysłowo. Ale nie byłoby przecież tych wspaniałych książek Antoniego Kroha o kulturze ludowej i Podhalu, gdyby ich autor nie posiadał tej nadzwyczajnej umiejętności spotykania ludzi, odkrywania skarbów sztuki ludowej w jej naturalnym krajobrazie i u źródeł”.

Nagrodę w kategorii pisarstwa religijnego lub filozoficznego, stanowiącego kontynuację „myślenia według wartości”, otrzymał Jacek Filek. Został on wyróżniony za książkę *Etyka. Reinterpretacja*, w której nie boi się stwierdzić, że etyka nie jest nauką, i powrócić do pytania: „jak żyć?”. Jego przejrzyste i wszechstronne analizy pokazują, że podstawowym sposobem doświadczenia dobra jest odkrycie wezwania do odpowiedzialności. Dlatego postuluje, by pierwszym słowem zreinterpretowanej etyki uczynić „ty”, a nie „ja”.

Notka z nagrodzonej książki (*Etyka. Reinterpretacja*, wydawnictwo Homini, 2014):

Współczesna filozofia zmarginalizowała etykę. Tymczasem nie da się postawić radykalnie kwestii etycznej, abstrahując od takich problemów metafizycznych i ontologicznych jak problem wolności, problem skończoności i nieskończoności, problem czasu czy problem sposobów istnienia. Dotyczy to również problemu prawdy. Etykę traktuje się incydentalnie. Służy temu ekscytowanie publiczności szokującymi problemami „etycznymi”, z którymi zdecydowana większość nie zmagą się bezpośrednio w swym życiu. Jeżeli jednak etyka miałaby być podstawową dziedziną filozofii, to co ją konstytuuje jako odrębną dziedzinę, co stanowi o jej specyfice? Przedmiot, metoda czy jeszcze coś innego? I co to znaczy, że etyka jest filozofią praktyczną? Na te pytania stara się odpowiedzieć autor, podpierając się swoimi wielkimi, historycznymi i współczesnymi poprzednikami, a niekiedy z nim polemizując.

Nagrodę w kategorii publicystyki lub eseistyki na tematy społeczne, która uczy Polaków przyjmować „nieszczęsną dar wolności”, otrzymał Antoni Kroh, wyróżniony za całokształt twórczości, ze szczególnym uwzględnieniem ostatniej książki *Wesołego Alleluja, Polsko Ludowa, czyli o pogmatwanych dziejach chłopskiej kultury plastycznej na ziemiach polskich*, w której „z humorem i czułością kreśli sylwetki swoich ukochanych twórców, ale przypomina też o propagandowym uwikłaniu «sztuki ludowej». Antoni Kroh jest najbardziej elokwentnym i wiarygodnym kronikarzem tego odchodzącego świata. Potrafi ze swej gawędy stworzyć przypowieść o najczystszych źródłach kultury ludowej, tym samym przedłużając jej życie”.

Notka z nagrodzonej książki (*Wesołego Alleluja, Polsko Ludowa, , czyli o pogmatwanych dziejach chłopskiej kultury plastycznej na ziemiach polskich*, wydawnictwo ISKRY, 2014):

Dzieje polskiej sztuki ludowej opowiedziane przez wybitnego etnografa, znawcę i zbieracza twórczości artystów chłopskich, wnikliwego obserwatora ewolucji polskich gustów artystycznych, tłumacza i pisarza. Barwnie przedstawione sylwetki twórców, mecenasów ich działań, kolekcjonerów i pasjonatów twórczości artystów ludowych pozwalają zrozumieć fenomen, jakim było powszechne zainteresowanie, kupowanie i promowanie prac malarzy, rzeźbiarzy i rzemieślników chłopskich. Pełna humoru, ale i gorzkości z powodu gwałtownej zmiany artystycz-

nych upodobań relacja dla jednych będzie dokumentem historycznym, wielu czytelnikom przypomni także ich żywe zainteresowanie sztuką chłopską, a z pewnością będzie ciekawą lekturą o czasach niedawnych, bezpowrotnie minionych.

Nagrodę w kategorii inicjatyw duszpasterskich i społecznych współpracujących „polski kształt dialogu Kościoła i świata” otrzymał Jan Młynarczyk za pracę w Fundacji na Rzecz Osób Niepełnosprawnych ARKADIA z Torunia. Jego niespożyta kreatywność i głęboka empatia pozwalają mu dostrzegać nowe wyzwania i szanse. Jest on pionierem i bardzo skutecznym promotorem działań, które służą usamodzielnieniu się osób niepełnosprawnych – czy to poprzez tzw. zatrudnienie wspomagane (tworzenie specjalnych miejsc pracy), czy tzw. mieszkalnictwo treningowe (aktywizujący pięciomiesięczny kurs samodzielnego życia w wynajętym mieszkaniu). Łukasz Tischner decyzję Kapituły o przyznaniu nagrody Janowi Młynarczykowi argumentuje następująco: „Jan Młynarczyk imponuje nadzwyczajną wrażliwością i wyobraźnią, które (jako gruntownie wykształcony fizyk) potrafi spożytkować w działaniu przynoszącym pionierską, ale i podstawową pomoc dla osób intelektualnie niepełnosprawnych. Wszystko zaczęło się w domu, gdy dla swej adoptowanej córeczki z zespołem Downa konstruował specjalnie przystosowane prototypy rowerów. A później w ramach Fundacji ARKADIA, którą założył, skierował całą swą energię i pomysłowość na to, by budzić w niepełnosprawnych poczucie samodzielności i kreatywności. Dzięki jego precyzyjnie przemyślanej edukacji stałe zatrudnienie zdoby-

ło ponad trzydziestu niepełnosprawnych. Wielu korzysta ze specjalnego wielomiesięcznego treningu, który uczy samodzielności w warunkach domowego zamieszkania. Jan Młynarczyk otwiera nowe perspektywy dla „polskiego kształtu dialogu Kościoła i świata”.

W czwartek i piątek trwała międzynarodowa konferencja naukowa *Co się stało z naturą ludzką?*, w której wzięli udział wybitni filozofowie, także z zagranicy. Nad merytoryczną stroną konferencji czuwał ks. dr hab. Jarosław Jagiełło. Uczestnicy konferencji nawiązali do myśli patrona projektu, poszukując odpowiedzi na pytanie: czym jest człowiek i w jaki sposób on istnieje? Teksty wygłoszone podczas spotkania ukażą się w publikacji postkonferencyjnej.

W czwartek wieczorem w PWST odbyło się także spotkanie z cyklu *Czytamy Tischnera*, w trakcie którego aktor Piotr Cyrwus odczytał fragment książki Józefa Tischnera *Spór o istnienie człowieka*. Po lekturze nastąpiła dyskusja z widzami, którą poprowadzili Wojciech Bonowicz i Łukasz Tischner.

Piątkowy wieczór natomiast był to czas na Colloquia Tischneriana – tym razem wykład na temat *Człowiek sceny*,

człowiek dramatu wygłosił ks. prof. dr hab. Michał Heller. Po wykładzie ks. prof. Heller, ks. prof. Christoph Böttigheimer oraz prof. Zbigniew Stawrowski spotkali się w Jaskini Filozofów. Dyskusja potoczyła się pod hasłem przewodnim 15. Dni Tischnerowskich, czyli *Spór o człowieka*. Wydarzenia te miały miejsce w Auditorium Maximum.

W sobotę 25 kwietnia na scenie PWST odbyło się Spotkanie Filozoficzne Młodych organizowane przez Stowarzyszenie Drogami Tischnera, a wieczorem w Wyższej Szkole Europejskiej im. ks. Józefa Tischnera – spektakl teatralny *Kuku na Muniu – wariacje Mickiewiczowskie* w wykonaniu grupy Ni pies, ni wydra... (reż. S. Świder).

W tym roku mija 15 lat od śmierci ks. prof. Józefa Tischnera – wybitnego duszpasterza, filozofa i publicysty. „Choć z dzisiejszej perspektywy może trudno w to uwierzyć, jego książki – nie najłatwiejsze przecież w lekturze – były w latach 90. ubiegłego wieku bestsellerami, a programy telewizyjne z jego udziałem gromadziły przed ekranami kilkumilionową publiczność – mówi Wojciech Bonowicz, biograf ks. Tischnera. – Na wykłady i spotkania autorskie Tischnera przychodziły tłumy, zapępiały się też kościoły, w których głosił ho-

milie. Choć wzbudzał rozmaite emocje i nie wszystkim było w smak to, co pisał, był postacią wyrazistą, że nie sposób było jej zignorować. A przy tym – co może najważniejsze – był «chodząca nadzieją», człowiekiem, który wnosił między ludzi dobrą aurę, mobilizował do działania, budował mosty”. Obecnie w Polsce jest 38 szkół noszących imię Józefa Tischnera, w tym jedna szkoła wyższa (większość skupiona jest w Stowarzyszeniu Drogami Tischnera). Od 15 lat odbywają się w Krakowie Dni Tischnerowskie, od dwunastu – Rekolacje Tischnerowskie w Ludźmierzu, od dziesięciu – Wypominki Tischnerowskie w Łopusznej, od dziewięciu – Dni Księdza Józefa Tischnera w Starym Sączu. W Warszawie organizowane są Debaty Tischnerowskie zainicjowane przez filozofów Krzysztofa Michalskiego i Marcina Króla. W Krakowie działa Hospicjum dla Dzieci im. ks. Józefa Tischnera. Inicjatyw, które odwołują się do postaci i filozofii ks. Tischnera, jest wiele. Jego sympatycy mówią, że to jego pomnik. Tischner żyje w ludziach, którzy działają zainspirowani jego myślą.

Więcej o ks. Józefie Tischnerze i wspomnianych inicjatywach można znaleźć na www.tischner.pl.

Po Jego śladach... Święty Jan Paweł II inspiracją dla artystów

tekst: Beata Wieczorek, Marta Piechnik-Dubis
zdjęcia: Anton Ego

Kto dostrzega w sobie tę Bożą iskrę, którą jest powołanie artystyczne – powołanie poety, pisarza, malarza, rzeźbiarza, architekta, muzyka, aktora... – odkrywa zarazem pewną powinność: nie można zmarnować tego talentu, ale trzeba go rozwijać, ażeby nim służyć bliźniemu i całej ludzkości. (Jan Paweł II, List do artystów, Watykan, 4 kwietnia 1999 roku.)

Ogłoszenie roku 2015 Rokiem świętego Jana Pawła II, pierwsza rocznica Jego kanonizacji oraz dziesiąta rocznica śmierci stały się okazją do podejmowania różnych inicjatyw, mających na celu uczczenie naszego wielkiego rodaka. Pracownicy Biblioteki Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie wraz z Katolickim Stowarzyszeniem „Civitas Christiana”, wpisując się w uroczystości Roku Świętego Jana Pawła II z oddziału krakowskiego zorganizowali ogólnopolskie sympozjum *Po Jego śladach... Święty Jan Paweł II inspiracją dla artystów*. Konferencja była także wyrazem wdzięczności za życie i pontyfikat naszego patrona. Odbyła się ona 22 kwietnia br. w gmachu biblioteki uniwersyteckiej, miejscu, które w 2002 roku podczas pielgrzymki do ojczyzny poświęcił Jan Paweł II.

Ojciec święty, który sam był artystą, wielokrotnie stawał i nadal staje się inspiracją dla twórców. Jego działalność jako poety, pisarza i aktora oraz ogromna wrażliwość na piękno sztuki, która jest drogą prowadzącą do Boga, sprawiły, że papieża Polaka łączyła z artystami szczególna więź. Uważał on, że „tworząc dzieła, artysta wyraża samego siebie, jego twórczość jest odbiciem jego istoty – tego, kim jest i jaki jest...”.

Honorowy patronat nad sympozjum objęli Jego Eminencja Stanisław kardynał Dziwisz – arcybiskup metropolita krakowski, Jego Ekscelencja ks. infułat Jerzy Bryła – duszpasterz

artystów, prezydent miasta Krakowa Jacek Majchrowski oraz marszałek województwa małopolskiego Marek Sowa.

Do udziału w sympozjum zostali zaproszeni znani twórcy, znawcy sztuki, ludzie nauki i kultury. Prelegenci w wykładach mówili o swojej twórczości, działalności artystycznej i naukowej, zainspirowanej osobowością i nauczaniem wielkiego rodaka. Ich wystąpienia były hołdem złożonym świętemu Janowi Pawłowi II, wyrazem rozwoju duchowego i świadectwem wiary.

Konferencja skierowana była do całej społeczności Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, środowisk artystycznych, naukowych i akademickich. Ważnym odbiorcą było także młode pokolenie, znające ojca świętego już tylko z przekazu rodziców czy nauczycieli i będące świadkiem i uczestnikiem inicjatyw powstających pod wpływem papieża Polaka. Adresatem przedsięwzięcia byli wszyscy, którym jego postać jest po prostu bliska.

Sympozjum rozpoczęło się o godzinie 9 uroczystym powitaniem gości przez prorektora UPJPII ks. prof. dr hab. Józefa Stałę i organizatorów. Program wydarzenia był niezwykle bogaty. Każdy z uczestników, czerpiąc z różnorodności przedstawianej tematyki, mógł znaleźć dla siebie cenną myśl, słowo czy świadectwo.

Wykład inauguracyjny sympozjum *Wizja sztuki i artyści w refleksji teologicznej Karola Wojtyły – Jana Pawła II* wygło-

sił ks. dr hab. Jan Machniak, prof. UPJPII od lat zajmujący się duchowością, nauczaniem i spuścizną papieża Jana Pawła II. O swojej pracy artystycznej w wykładzie zatytułowanym *Jan Paweł II – spotkania sercem malowane...* opowiadała Marta Odbierzyleb – artystka malarka, pedagog, autorka licznych portretów papieskich prezentowanych w Bibliotece UPJPII w 2014 roku. *Papież. Medale i co dalej?* to tytuł wykładu zaprezentowanego przez Bernarda Marka Adamowicza, wybitnego kolekcjonera medali z wizerunkiem Jana Pawła II, wielokrotnie prezentowanych podczas wystaw w całej Polsce. Profesor Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie Czesław Dźwigaj – artysta rzeźbiarz, medalier, malarz, rysownik i poeta, autor licznych pomników Jana Pawła II – wygłosił referat *Inspirował i inspiruje – pośrednik między ziemią a niebem*. Ponadto artysta zaprezentował w holu biblioteki cykl ośmiu rzeźb poświęconych Janowi Pawłowi II *Via Sancta*, które pokazują etapy duchowej i duszpasterskiej drogi ojca świętego. Podczas sympozjum można było wysłuchać Adama Bujaka – znanego i cenionego fotografa, autora licznych albumów, który w sposób niezwykle ciekawy opowiedział o spotkaniach z Janem Pawłem II w czasie swojej pracy. Jednym z prelegentów był profesor Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie Krzysztof Dybciak, historyk i teoretyk literatury, który wystąpił z wykładem *Wielcy pisarze w dialogu z Janem Pawłem II*. Tematem kolejnego referatu był obraz Jana Pawła II w poezji współczesnej, o którym mówił Wojciech Kudyba, poeta i profesor Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Prelekcję *Co ze mną, co z nami, Janie Pawle II...* wygłosiła Agata Podłęcka, poetka, pedagog, a jedno-

ześnie animatorka grupy teatralnej propagującej nauczanie papieża Polaka, działającej przy parafii pw. Miłosierdzia Bożego w Brzesku. Niezwykle wspomnienia związane z osobą ojca świętego przedstawiła jego koleżanka z lat szkolnych, aktorka, pedagog związana z Państwową Wyższą Szkołą Teatralną w Krakowie – Halina Kwiatkowska. Na zakończenie swojego wystąpienia od licznie zgromadzonych uczestników otrzymała owację na stojąco, a także najserdeczniejsze życzenia z okazji zbliżających się urodzin. Do kręgu osób związanych z kard. Karolem Wojtyłą należała kolejna prelegentka Teresa Malecka, profesor Akademii Muzycznej w Krakowie, która mówiła o *Muzyce wobec poezji i nauczania Karola Wojtyły – św. Jana Pawła II*. W trakcie sympozjum odbyła się projekcja filmu *Testament Jana Pawła II – Pójdź za mną* w reżyserii Wandy Różyckiej-Zborowskiej. Po zakończeniu filmu skierowała ona do zgromadzonych kilka słów, mówiąc o trudnościach, na jakie napotykają w swojej pracy reżyserzy we współczesnym świecie, którzy chcą być autentyczni i wiarygodni. Konferencja zakończyła się wystąpieniem Jacka Marii Stroki – wydawcy książki Haliny Kwiatkowskiej *Wielki Kolega*.

Wydarzeniu towarzyszyły wspomniana wystawa rzeźb w bibliotecznym holu, jak również wystawa medali profesora Czesława Dźwigaja, a także ekspozycja fotografii papieskich Adama Bujaka oraz zdjęć autorstwa Andrzeja Jacka Stolarczyka. Był on długoletnim fotoreporterem kurii krakowskiej, animatorem kultury i organizatorem mszy świętych z udziałem krakowskich artystów. Zmarł 27 kwietnia 2014 roku – w dniu kanonizacji Jana Pawła II.

Realizacja konferencji nie byłaby możliwa bez pomocy finansowej i materialnej Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie i Fundacji im. Świętej Królowej Jadwigi dla UPJPII. Dużą pomocą przy organizacji sympozjum służyło Biuro Promocji. Wsparcia w postaci produktów potrzebnych do przygotowania poczęstunku w czasie przerw kawowych, kwiatów do wystroju auli i holu biblioteki oraz wydruku wielkoformatowych plakatów udzielili też liczni sponsorzy. Dzięki uprzejmości Iwony Stolarczyk, profesora Czesława Dźwigaja, Galerii Kryпта u Pijarów oraz Muzeum Lotnictwa Polskiego w Krakowie możliwa była organizacja wystaw towarzyszących wydarzeniu. Wydawnictwo Naukowe UPJPII, Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana” i prelegentka Agata Podłęcka przygotowali i przekazali dla uczestników konferencji szereg publikacji, głównie o tematyce papieskiej.

Za wszelką okazaną pomoc, wsparcie i dobre słowo organizatorzy serdecznie dziękują.

Gender – spojrzenie krytyczne

tekst: Karol Petryszak
zdjęcia: Teresa Partyka

W dniach 23–25 marca br. na UPJPII w auli przy ul. Bernardyńskiej, odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa *Gender – spojrzenie krytyczne*. To niezwykle wydarzenie z uwagi na swój charakter można uznać za bezprecedensowe w skali Polski, a nawet Europy. Komitet organizacyjny, w skład którego weszli: ks. dr hab. Janusz Mączka, prof. UPJPII, ks. dr hab. Tadeusz Biesaga, prof. UPJPII, ks. dr hab. Grzegorz Hołub, prof. UPJPII, ks. dr hab. Jarosław Jagiełło oraz ks. dr hab. Dariusz Oko, postawił sobie za cel dyskusję pozbawioną wpływów politycznych czy ideologicznych wokół szeroko komentowanego i propagowanego w mediach zagadnienia genderyzmu. Ideą przyświecającą organizatorom i uczestnikom było czysto merytoryczne podejście do tematu. Świadczą o tym zarówno referaty prelegentów, jak też rzeczowy podział na pięć sekcji tematycznych: 1) **Filozoficzno-kulturowe źródła genderyzmu**, 2) **Gender z perspektywy prawa**, 3) **Płciowość człowieka według nauk empirycznych**, 4) **Filozoficzna krytyka genderyzmu** oraz 5) **Inżynieria społeczna genderystów**.

Otwarcie konferencji przeprowadził rektor ks. prof. dr hab. Wojciech Zyzak. Uczestnicy zostali zaszczycony obecnością kard. Stefana Dziwisza, który wygłosił słowo wstępne.

W pierwszej sekcji tematycznej zostały zaprezentowane dwa referaty. Hanna-Barbara Gerl-Falkovitz wygłosiła wykład zatytułowany *Zapomniane ciała. Droga od feminizmu do gender*. Zaprezentowała w nim ewolucję ideologiczno-naukową, jaka dokonywała się w krajach zachodnich w ostatnim półwieczu w obrębie tzw. studiów genderowych czy studiów nad płcią. Wykład został wygłoszony w języku niemieckim, zaś tekst w języku polskim był prezentowany na slajdach. Drugim prelegentem miał być ks. Tadeusz Guz, który nie mogąc pojawić się osobiście, przesłał tekst referatu *Gender jako kategoria neomarksistowska*. Został on odczytany przez Ma-

renę Andrzejewską, doktorantkę prawa z Uniwersytetu Jagiellońskiego. Sekcję pierwszą zakończyła dyskusja moderowana przez ks. Jarosława Jagiełłę oraz prezentacja najnowszej literatury naukowej, popularnonaukowej i publicystycznej na temat *gender* przeprowadzona przez ks. Dariusza Oko.

Na panel popołudniowy również były zaplanowane dwa wystąpienia, jednak z przyczyn obiektywnych Michał Królikowski z Uniwersytetu Warszawskiego nie dotarł na konferencję. W związku z tym drugi z prelegentów – Aleksander Stępkowski, również reprezentujący UW – rozszerzył czasowo swój referat zatytułowany *Płeć jako przyczyna alienacji człowieka* oraz uzupełnił go o analizę zapisów tzw. konwencji przymocowanej Rady Europy. Z uwagi na nieobecność jednego z prelegentów dyskusja moderowana przez ks. Tomasza Rozkrutą była zogniskowana na Aleksandrze Stępkowskim i jego wykładzie.

Na dzień kolejny zaplanowano dwie sesje. W obu zaprezentowane zostały po dwa referaty. Alina Midro, światowej sławy genetyk, wygłosiła wykład *Elementy seksomu w kształtowaniu się płci męskiej bądź żeńskiej osoby ludzkiej*. Rozległa wiedza z zakresu genetyki pozwoliła prof. Midro na postawienie tezy, iż płeć nie jest w swej istocie konstruktem społeczno-kulturowym, ale jest warunkowana przede wszystkim genetycznie. Drugi z prelegentów, Anthony McCarthy z Wielkiej Brytanii, zaprezentował referat *Teoria płci: podstawy teoretyczne i skutki społeczne*, w którym szeroko odnosił się nie tylko do teorii innych badaczy, ale również do swoich obserwacji i doświadczeń, które dla osoby sprzeciwiającej się ideologicznemu wymiarowi genderyzmu są szczególnie dotkliwe. Pojawiającym się w kilku miejscach wystąpienia McCarthy'ego wnioskiem był brak tolerancji ze strony genderowych bojowników o tolerancję – ciekawy paradoks. Wobec dużego otwarcia światopoglądowego obu prelegentów dyskusja prowadzona przez ks.

Grzegorza Hołuba objęła wiele tematów i doświadczeń, które okazały się wspólne dla wielu słuchaczy, niezależnie od miejsca zamieszkania czy wykonywanego zawodu.

Sesja popołudniowa skupiona była wokół filozoficznej krytyki genderyzmu jako ideologii. Marek Rosiak w referacie zatytułowanym *Gender trouble. Judith Butler w świetle logiki i metodologii – analiza głównych założeń i ich konsekwencji* zaprezentował wyniki osobistych badań nad wartością logiczną jednej z najważniejszych prac dla nurtu genderowego, która w polskim przekładzie nosi tytuł *Uwikłani w płęć*. Drugi z prelegentów – ks. Dariusz Oko przedstawił systematyczny wykład *Gender jako dzieło rozumu ateistycznego. Dekonstrukcja dekonstrukcjonistów*, w którym – za pomocą wydzielenia konkretnych punktów i ich analizy – ukazał strategię działania ideologii genderowej jako opartej na nihilizmie aksjologicznym projektu umysłu ateistycznego. Z uwagi na osobę ks. Oko, który znany jest z mówienia w mediach prawdy o genderyzmie, w dyskusji prowadzonej przez ks. Tadeusza Biesagę wzięła udział wyjątkowo duża liczba osób.

Ostatniego dnia konferencji odbyła się jedna sesja, podczas której Marguerite Peeters z Belgii z referatem zatytułowanym *Obywatel i człowiek – bunt i pojednanie* oraz Gabriele Kuby z Niemiec z referatem *Rewolucja seksualna w klasie* zaprezentowały współczesny stan progresywnej inżynierii społecznej, za którą w dużym stopniu odpowiedzialna jest ideologia *gender*, a która dotyka w sposób nieraz dotkliwy społeczeństwa zachodnie. Końcowa dyskusja przedłużyła się znacznie poza wyznaczone przez organizatorów ramy, ale wobec dużego zainteresowania ze strony słuchaczy pozwolono, aby głos zabrali wszyscy chętni.

Obok auli, w której odbywały się obrady, można było nabyć wiele publikacji dotyczących *gender*, których autorami byli również obecni na konferencji prelegenci. Dzięki sprawnej obsłudze medialnej wszystkie wykłady oraz część wywiadów można obejrzeć w internecie. Projekt konferencji i jej charakter przykuły uwagę wielu osób. Sami organizatorzy podkreślają, że frekwencja miło ich zaskoczyła. Być może zabrakło wśród prelegentów

lub wśród osób biorących udział w dyskusji głosów popierających ideologię *gender* – mimo iż na sali były osoby sympatyzujące z tym nurtem – co dopełniłoby obraz, który odmalował się na podstawie też wygłoszonych referatów. Mimo wszystko całe przedsięwzięcie należy uznać za niewątpliwą sukces, bowiem przedstawienie tak upolitycznionego i zideologizowanego tematu w sposób czysto merytoryczny wymagało współpracy wielu wybitnych przedstawicieli świata nauki. Miejmy nadzieję, że w przyszłości będą organizowane kolejne przedsięwzięcia naukowe związane z ideologią *gender*, które wzorem zakończonej konferencji będą przedstawiały temat od strony ściśle merytorycznej.

Krajobraz semantyczny miast i wsi

tekst: Magdalena Ficoń
zdjęcia: Katarzyna Nenko

Jaką symbolikę niosą ze sobą klasztorne wirydarze? Co odzwierciedla strój ludowy? Jakie znaczenie ma krajobraz

w malarstwie ikonowym? Odpowiedzi na te i wiele innych pytań mogliśmy usłyszeć podczas kolejnej międzynarodowej konferencji naukowej z cyklu Symbol – Znak – Rytuał.

Odbyła się ona 21 kwietnia 2015 roku w gmachu Biblioteki Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie przy ul. Bobrzyńskiego 10. Tym razem profesorem i badacz z różnych ośrodków naukowych pochylali się nad zagadnieniem *Krajobrazu semantycznego wsi i miast*.

Tak jak w poprzednich latach organizatorem niniejszego spotkania by-

ła Katedra Nauk Pomocniczych Historii i Archiwistyki Wydziału Historii i Dziedzictwa Kulturowego oraz Grékokatolicka Teologiczna Fakulta z Prešovská Univerzita na Słowacji. Po raz pierwszy współorganizatorem była także Katedra Gospodarki Przestrzennej i Architektury Krajobrazu Wydziału Inżynierii Środowiska i Geodezji Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie. Prócz wyżej wymienionych ośrodków naukowych gościliśmy prelegentów z Niemiec, Czech i Węgier oraz z Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Akademii Ignatianum w Krakowie, Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy, Polskiej Akademii Nauk, Uniwersytetu Śląskie-

go oraz Archiwum Prowincjalnego Bonifratrów.

Uroczystego otwarcia konferencji dokonał rektor ks. prof. dr hab. Wojciech Zyzak, który w swym przemówieniu zauważył, iż semantyka kultury jest nauką stosunkowo młodą, przed którą stoi jeszcze wiele pytań czekających na odpowiedź. Zwrócił również uwagę na to, że język symboli i znaków istnieje w obszarze krajobrazu kulturowego niezależnie od tego, czy aspekt ten byłby poddawany analizie w ujęciu chronologicznym, terytorialnym czy tematycznym. Człowiek, będąc istotą cielesno-duchową, w sposób naturalny wykorzystuje w komunikacji społecznej możliwość porozumiewania się poprzez symbole, gesty, mowę ciała, znaki umowne lub spontaniczne

wynikające z potrzeby chwili. Konferencji towarzyszyła wystawa prac prof. dr hab. Czesława Dźwigaja.

Podsumowując całe wydarzenie, warto przywołać słowa mgr. Landriota: „Symbolika jest nauką zachwycającą, rzucającą cudowne światło na poznanie Boga i stworzenia, na stosunek Stwórcy do swego dzieła, na harmonijne związku wszystkich składowych wszechświata... Symbolika jest kluczem świętej teologii, mistyki i filozofii, poezji i estetyki, nauką o więzi łączącej Boga ze stworzeniem, świat naturalny ze światem nadprzyrodzonym, nauką o harmonii, w jakiej pozostają całość, której każdy fragment każe domyślać się innych; jest ona źródłem światła, ogniskiem oświecającej doktryny”.

W kwietniu z Krakowa do Chorwacji

tekst i zdjęcia: ks. Józef Stala

W kwietniu 2015 roku prorektor ds. potencjału naukowego i współpracy międzynarodowej UPJPII ks. prof. dr hab. Józef Stala udał się z wizytą do Chorwacji na zaproszenie Uniwersytetu w Zagrzebiu. Wizytę można podzielić na dwie zasad-

Międzynarodowa konferencja

The Faculty of Teacher Education, University of Zagreb był głównym organizatorem konferencji *Researching Paradigms of Childhood and Education (Badanie paradygmatów dzieciństwa i edukacji)*, która odbyła się w dniach 13–15 kwietnia 2015 roku. Do współorganizatorów konferencji należały znane ośrodki i centra edukacyjne: Faculty of Education, Università Cattolica del Sacro Cuore, Milan, Italy, Department of Croatian Language and Literature, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb, Croatian Association of Researchers in Children's Literature Croatian Literary – Educational Association Institute for Social Research in Zagreb, Croatia, Faculty of Science and Education, University of Mostar, Bosnia and Herzegovina, Faculty of Arts, University of Ljubljana, Slovenia, Faculty of Education, University of Ljubljana, Slovenia, FIEP Europe University of Teacher Education Vienna, Austria, Institute of Croatian Language and Linguistics, Croatian Association of Kinesiology Methodologists, Department of English, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb. Konferencja odbyła się w pięknym zakątku Chorwacji, w mieście Opatija nad Morzem Adriatyckim. Wiosenna roślinność i słońce nadawały konferencji dodatkowy kolor. Notabene konferencja odbyła się w hotelu złożonym z budynków, z których każdy nosił nazwę jednego z chorwackich kwiatów (Grand Hotel 4 Opatijska Cvijeta). Podstawowe zagadnienie było rozpatrywane na forum plenarnym oraz w pięciu odbywających się równolegle grupach: Edukacja kinezyologiczna – terażniejszość i przyszłość (Kinesiological Education – the Present and the Future); Język dziecka i literatura (Child Language and Literature); Podstawowe metodyczne źródła edukacji i edukacji artystycznej oraz poszukiwania muzycznych paradygmatów dzieciństwa i edukacji (Basic Methodological Source of Education and Art, Researching Musical Paradigms of Childhood and Education); Szkoła dla pokolenia net: wewnętrzna reforma edukacji w szkole podstawowej i średniej (School for Net-generation: Integral Reform of Primary and Secondary School Education); ICT w edukacji (ICT in Education). Głównym organizatorem konferencji był dziekan Wydziału Edukacji Nauczycieli (University of Zagreb – Faculty of Teacher Education) prof. dr.

Spotkanie organizacyjne

Ksiądz prorektor odbył kilka spotkań z dziekanami wydziałów Uniwersytetu w Zagrzebiu, podczas których omawiano możliwości nawiązania współpracy między naszymi jednostkami.

Podczas rozmów odniesiono się do możliwej współpracy poprzez wymianę kadry dydaktycznej i naukowej oraz studentów, publikacji naukowych i wyników badań, wiedzy w zakresie dydaktyki i szkolenia kadry dydaktycznej, doktorantów i studentów, zaawansowanych materiałów dydaktycznych oraz

nicze części: konferencyjną i organizacyjną, obejmującą spotkania z dziekanami Uniwersytetu w Zagrzebiu w celu podpisania umowy o współpracy z UPJPII.

sc. Ivan Prskalo. W konferencji brało udział 260 uczestników reprezentujących oprócz Chorwacji kilka europejskich krajów: Albanii, Austrię, Bośnię i Hercegowinę, Czarnogórę, Finlandię, Kosowo, Polskę, Rosję, Rumunię, Serbię, Słowenię, Wielką Brytanię, Włochy oraz Stany Zjednoczone. Z Polski aktywnie uczestniczyli przedstawiciele Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach i Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie (ks. prof. dr hab. Józef Stala). Polscy uczestnicy najbardziej byli zaangażowani w drugą grupę konferencyjną: *Język dziecka i literatura*, wnosząc istotny wkład w budowanie interdyscyplinarnego i współczesnego ujęcia dziecka i dzieciństwa. Pojmowano między innymi następujące kwestie: język dziecka a język dorosłych, dziecko w różnorodnych środowiskach, edukacja interkulturowa, dziecko a odbiór literatury dziecięcej, historia literatury dziecięcej, edukacja religijna, europejska literatura dziecięca od lat 80. XX wieku do współczesności, drama edukacyjna jako mediator treści kulturowych. Zadawano pytania dotyczące zmian w ujmowaniu dziecka i dzieciństwa ze wskazaniem, iż obecne wielkie korporacje i firmy prowadzą do degradacji dzieciństwa poprzez przedwczesną erotyzację dzieci i młodzieży. Produkty oferowane dzieciom stają się bowiem coraz bardziej oderwane od zabawy czy zajęć sportowych i edukacyjnych, natomiast stają się przedwczesną zachętą do zakupu gadżetów ze świata dorosłych – obuwiu, odzieży, produktów elektronicznych. Dziecko staje się przede wszystkim czy nawet wyłącznie konsumentem, który ma reagować na reklamę określonych produktów. Dodatkowo otaczająca dzieci globalna kultura telewizji i internetu zmienia ich potrzeby, oczekiwania, nastawienie wobec rzeczywistości. Dzieci stają się głównymi ofiarami manipulacji marketingowej, a jednocześnie fałszywy obraz świata osłabia lub nawet niszczy procesy budowania wizerunku siebie, tożsamości osobowej, rozwoju religijnego. Coraz częściej dzieciom wydaje się, iż dobra materialne stanowią receptę na wszystkie problemy. Stąd podczas konferencji pojawiło się wielokrotnie hasło rekonstrukcji dzieciństwa i potrzeby wypracowania mądrych założeń wychowawczych w kontekście ponowoczesności.

stosowania nowoczesnych metod nauczania. Należy podkreślić również zainteresowanie współpracą na płaszczyźnie naszych periodyków, w których można publikować w językach obcych. Nastąpiła wymiana periodyków „The Person and the Challenges” z Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie oraz „Croatian Journal of Education”. Jednym z pierwszych konkretnych rezultatów powyższej współpracy jest przyjęcie ustnego zobowiązania dotyczącego wymiany publi-

kacji między powyższymi periodykami. Nadto została wstępnie przyjęta propozycja podpisania porozumienia o współpracy pomiędzy UPJPII a Wydziałem Edukacji Nauczycieli Uniwersytetu w Zagrzebiu – powyższa umowa została przyjęta przez senat UPJPII w dniu 18 maja 2015 roku.

W maju z Chorwacji do Krakowa

tekst i zdjęcia: ks. Józef Stala

W dniach 10–13 maja 2015 roku na zaproszenie konsula honorowego Republiki Chorwackiej pana Pawła Włodarczyka do Krakowa przybyli rektorzy i prorektorzy uniwersytetami Chorwacji i Krakowa. Grupa rektorów m.in. uczestniczyła w konferencji zorganizowanej przez Akademię Górniczo-Hutniczą w Krakowie oraz zapoznawała się z atrakcjami Krakowa. Gościli również u Jego Eminencji kardynała Stanisława Dziwisza – wielkiego kanclerza Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Na zaproszenie ks. prof. dr hab. Józefa Stali – prorektora ds. potencjału naukowego i współpracy międzynarodowej UPJPII na spotkanie do rektoratu naszej uczelni przybyli zainteresowani współpracą z naszym Uniwersytetem: prof. dr. sc. Damir Boras – rektor Uniwersytetu w Zagrzebiu, prof. dr. sc. Emilio Marin – prorektor ds. współpracy międzynarodowej Katolickiego Uniwersytetu Chorwacji w Zagrzebiu i prof. dr. sc. Alfio Barbieri – rektor Uniwersytetu Juraja Dobrile w Puli. Podczas spotkania rektorom towarzyszył Paweł Włodarczyk, konsul honorowy Republiki Chorwackiej w Krakowie. Podczas spotkania rozmawiano o sytuacji uczelni wyższych w Polsce i w Chorwacji, wskazywano mocne i słabe strony, możliwości i ograniczenia uniwersytetów w obydwu krajach, a także zastanawiano się nad aspektami współpracy między naszymi uczelniami. W tym kontekście warto przyrzeć się bliżej poszczególnym uniwersytetom:

Uniwersytet w Zagrzebiu to najstarszy uniwersytet w Chorwacji i najstarszy uniwersytet w Europie Południowo-Wschodniej – został założony 23 września 1669 roku przez cesarza Leopolda I Habsburga. Uniwersytet ma 29 wydziałów (między innymi Katolicki Wydział Teologiczny, dziekan: prof. dr. sc. Tonči Matulić), w tym 3 akademie artystyczne i Uniwer-

syteckie Centrum Badań nad Językiem Chorwackim. Główne kierunki kształcenia: nauki humanistyczne, nauki naturalne, nauki społeczne, artystyczne, biomedyczne, biotechnologia. Na Uniwersytecie pracuje prawie 8 tysięcy nauczycieli akademickich i studiuje około 73 tysięcy studentów.

Katolicki Uniwersytet Chorwacji w Zagrzebiu został założony 3 czerwca 2006 roku. Mottem Uniwersytetu jest: „Lux vera” („Prawdziwe światło”). Na Uniwersytecie działają trzy wydziały: Wydział Historii, Wydział Psychologii, Wydział Komunikacji Nauki. Uniwersytet realizuje działania edukacyjno-badawcze oraz ma w ofercie studia podyplomowe i doktoranckie, które są finansowane przez rząd chorwacki.

Uniwersytet Juraja Dobrile w Puli został założony 11 października 2006 roku. Na Uniwersytecie funkcjonują Wydział Humanistyczny, Wydział Nauk Pedagogicznych, Wydział Ekonomii i Turystyki, Wydział Muzyki, Wydział Italianistyki. Uniwersytet zatrudnia 162 pracowników naukowo-dydaktycznych, 82 pracowników administracyjnych, a studiuje na nim około 2,5 tysiąca studentów oraz 77 doktorantów.

Wykład ks. prof. Filipa Müllera

tekst: ks. Maciej Ostrowski

Na zaproszenie Katedry Teologii Pastoralnej w dniu 26 marca 2015 roku gościł w Krakowie ks. prof. Filip Müller z Uniwersytetu Jana Gutenberga w Moguncji. Ks. prof. Müller jest specjalistą z zakresu homiletyki. Obecnie kieruje Katedrą Teologii Pastoralnej. Na naszym uniwersytecie wygłosił wykład *Kościół katolicki w Niemczech – wyzwania wobec współczesnych sytuacji*. Mówił o działalności Kościoła katolickiego w Niemczech, specyficznych uwarunkowaniach jego aktywności, problemach duszpasterskich i strategiach pastoralnych rozwiązań, próbujących sprostać nowym, nierzadko trudnym sytuacjom. Przedstawił w szczególności duszpasterstwo sa-

kramentalne i katechezę. Słuchacze – profesorowie i studenci – włączyli się żywo w dyskusję z wykładowcą. Wykład został wygłoszony dwukrotnie, dla dwóch grup. W czasie pobytu gościa nakreślono kierunki dalszej współpracy dwóch ośrodków akademickich.

The Challenges for the Priestly Formation in the Ancient Christianity and Nowadays

tekst: ks. Henryk Sławiński

W dniach 22–24 marca br. w Sint-Janscentrum w holenderskim 's-Hertogenbosch odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa dotycząca wyzwań wobec formacji kapłańskiej w Kościele starożytnym i współczesnym. Pierwszy z prelegentów, ks. Jan Dziedzic, wygłosił referat zatytułowany *Dojrzała osobowość. Refleksja psychologiczno-religijna*. W swoim wystąpieniu przedstawił poglądy klasyków psychologii, takich jak Allport, Eysenck oraz Costa i McCrae. Powiedział, że osobowość, która jest realną organizacją życia wewnętrznego człowieka, nigdy nie jest gotowa, ale ciągle się staje. W jej rozwoju biorą udział trzy sfery ludzkiej egzystencji: biologiczna, psychiczna i duchowa. Dojrzała osobowość jest harmonią człowieka z samym sobą i ze swym otoczeniem. Dojrzała osobowość kształtuje wierność i lojalność wobec zasad moralnych, a ponieważ nie jest to łatwe, istotne staje się odniesienie do transcendencji.

Treścią wystąpienia ks. Henryka Sławińskiego była historia celibatu prezbiterów i biskupów w Kościele, a także pastoralne walory tej dyscypliny kościelnej. Prelegent określił celibat jako charyzmat Kościoła zachodniego i ustosunkował się krytycznie do zarzutów artykułowanych wobec celibatu we współczesnych debatach teologicznych i społecznych. Z kolei ks. Arkadiusz Baron przedstawił niezwykle ciekawe dzieje rozwoju obrzędów święceń w starożytnym Kościele. Omówił stosowaną wówczas terminologię, na przykład pojęcia *cheirotenia* i *cheirothesia*. Za teksty źródłowe posłużyły mu kanony ojców greckich, konstytucje apostołskie, listy Ignacego Antiocheńskiego i Klemensa Rzymskiego, kanony synodów z pierwszych czterech wieków oraz świadectwa Hieronima ze Strydonu. Następnie przedstawił sytuację w różnych regionach Morza Śródziemnego: w Rzymie i w Północnej Afryce, w Azji Mniejszej, w Palestynie, w Syrii, w Egipcie i w Aleksandrii. Na koniec bardzo zwięźle przedstawił dyskutowane w starożytnym Kościele kwestie święcenia kobiet, namaszczenia podczas święceń oraz celibatu.

Treścią wystąpienia Filipa De Rycke, rektora Sint-Janscentrum w 's-Hertogenbosch, był związek między literaturą antyczną i pierwotnym chrześcijaństwem. Autorzy wczesnochrześcijańscy w różnoraki sposób podejmowali tematy poruszane przez autorów pogańskich. Święty Paweł na przykład, nie wchodząc w szkolne dyskusje filozoficzne swojego czasu, wykorzystał do głoszenia Ewangelii pochodzące z platońskiej tradycji eklektycznej filozoficzne toposy (gr. *topoi* od *tópos koinós*; łac. *locus communis*, ang. *common place*), czyli metody konstruowania argumentów.

Patrolog Joop van Banning SJ podjął zagadnienie „*Kanon Muratoriego*” i *dzisiejsza egzegeza Nowego Testamentu*. Tak zwany *Kanon Muratoriego* to w rzeczywistości fragment komentarza do Ewangelii św. Mateusza pochodzący z około 250 roku. Tekst ten nie mówi, jak należy interpretować Pismo Święte, ale traktuje o tym, jakie księgi tworzą Nowy Testament. Dokument ten jest unikalny ze względu na swoje starożytne pochodzenie. Omawiając ten temat, Joop van Banning porównał wypowiedzi Papiasza z Hierapolis, który już oko-

ło 110 roku pisał na temat Ewangelii oraz ustnej tradycji dotyczącej Jezusa, ze współczesnym rozumieniem pierwotnego chrześcijaństwa oraz tak zwaną aramejską wersją Ewangelii według św. Mateusza.

Z kolei Sven Storms podjął w swoim wystąpieniu bardzo hermetyczne, szczegółowe kwestie z zakresu logiki: właściwości teoretycznych dowodów zwanych systemem Buridan-Volpin (BV). Wykazywał, że istnieje różnica między tradycyjną logiką a logiką BV, w której tracą znaczenie niektóre twierdzenia logiki tradycyjnej, na przykład teoria euklidesowa. Ostatni z prelegentów, Jan Van Reeth, poddał bardzo wnikliwej analizie obraz – poliptyk Huberta i Jana Van Eycków znany jako *Ołtarz gandawski* lub *Adoracja Mistycznego Baranka* ukończony w 1432 roku. Głównym przesłaniem poliptyku jest dokonane przez Chrystusa odkupienie ludzkości. Prelegent omówił znaczenie obrazu i historyczny kontekst powstania monumentalnego dzieła.

Konferencje głoszone były z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych w językach angielskim i niemieckim. Również dyskusje były prowadzone w tych językach. Obok wykładów w programie konferencji znalazła się debata na temat przygotowywanych publikacji oraz dalszej współpracy międzynarodowej. Miłym akcentem konferencji był posiłek z miejscowym biskupem ordynariuszem Antonim Marią Hurkmanssem oraz spotkanie (innego dnia) przy kawie w jego rezydencji.

Konferencji towarzyszyły wydarzenia religijne oraz kulturalne. Do tych ostatnich należało zwiedzenie miast Eindhoven, Oirschot, Amsterdam, Utrecht i Echt.

Eindhoven to miasto przemysłowe liczące 225 tys. mieszkańców, w którym znajduje się politechnika, siedziba firmy Philips i centrum przemysłu elektronicznego oraz Europejski Instytut Technologiczny współpracujący z krakowską AGH. W położonym w odległości 12 km od Eindhoven i 20 km od Tilburga miasteczku Oirschot znajduje się romański kościół Matki Bożej z XII wieku, gotycka bazylika św. Piotra w stylu Speckgotik z przełomu XV–XVI wieku oraz klasztor siostr karmelitanek, który został założony przez duchową wnuczkę św. Teresy z Ávilii, kandydatkę na ołtarze Marię Małgorzatę od Aniołów.

Amsterdam rozwinął się w wielkie miasto za sprawą cudu eucharystycznego, który zdarzył się 12 marca 1345 roku. Tuż przed Wielkanocą ciężko chory Ysbrand Dommer z Kalverstraat w Amsterdamie poprosił księdza z miejscowego kościoła (Oude Kerk) o namaszczenie chorych i wiatyk. Po przyjęciu Komunii Świętej chory zwiymiotował. Usługująca kobieta posprzątała wymiociny i wrzuciła do ognia w kominku. Gdy nazajutrz chciała poruszyć żarzące się węgle, ujrzała światło promieniujące z hostii unoszącej się w kominku. Kobieta wzięła ją i przekazała choremu, który czując się lepiej, zawiązał hostię w płótno i złożył w skrzyni. Poinformowany o zdarzeniu ksiądz przybył i umieścił hostię w małym pojemniku – cyboryum i zaniósł do lokalnego kościoła pod wezwaniem św. Mikołaja. Kolejnego dnia hostia zniknęła z kościoła, a pojawiła się ponownie w skrzyni chorego. Przeniesiono ją

ponownie do kościoła, ale jeszcze raz zjawisko się powtórzyło. Dopiero za trzecim razem przeniesiona do kościoła hostia pozostała w nim. Wydarzenia te opisano i przekazano biskupowi Utrechtu, Janowi van Arkel (1314–1378). Interpretowano je jako zachętę do procesji eucharystycznych, które urządzano do roku 1578, kiedy to protestanci przejęli władzę i zakazali publicznego wyznawania wiary przez katolików. Od tamtej pory do dziś w pierwszy wiosenny wieczór z soboty na niedzielę odbywa się procesja w milczeniu między starym kościołem Oude Kerk a Ter Heylighen Stede (świętym miejscem cudu). Kiedyś brali w niej udział nawet cesarz Karol V, a także arcyksiążę Maksymilian Austriacki, późniejszy cesarz. W tym roku w procesji uczestniczyli, wraz z prawie siedmioma tysiącami pątników, klerycy z seminarium w 's-Hertogenbosch.

Do dziś Amsterdam jest miejscem, w którym trwa nieustanna adoracja Najświętszego Sakramentu. Ma ona miejsce w niezwykłym miejscu, jakim jest mały kościół położony nieopodal pałacu królewskiego w zamkniętym osiedlu – beginażu (ned. *begijnhof*, fr. *béguinage*). To zespół domów, w których mieszkały bogate panie, prowadząc życie na podobieństwo życia zakonnego, z tym że w każdej chwili mogły opuścić wspólnotę i zawrzeć małżeństwo. Kobiety mogły kupić lub wynająć dom, który po ich śmierci stawał się ponownie własnością wspólnoty. Zamożne beginki mieszkały w domach pojedynczych, mniej zamożne i nowicjuszkę – w domach wieloosobowych.

Interesującym miejscem w Amsterdamie jest jedno z najstarszych muzeów miasta – Our Lord in the Attic zawierające ukryty kościół. W okresie prześladowań katolików przez protestantów zakazany był publiczny kult katolicki: nic nie mogło ujawniać na zewnątrz istnienia Kościoła katolickiego. Toteż Jan Hartman wybudował w 1663 roku dom, w którego attyce zbudował kościół. Do dziś można zwiedzać trzy piętra stanowiące ukryty kościół. Gdy prześladowania ustały i w 1887 roku otwarto w pobliżu kościół św. Mikołaja, w domu Jana Hartmana stworzono muzeum (najstarsze po Rijksmuseum), które udostępniono publiczności 24 kwietnia 1888 roku na ulicy Voorburgwal 40. Ciekawym pomieszczeniem jest mieszkanie przewidziane dla kapelana. W alkwie jednopokojowego mieszkania było umieszczone łóżko dla księdza. Po zamknięciu drzwiami łóżko wyglądało jak szafa ścienna.

Z kolei Utrecht, położony nad kanałem łączącym Ren z Amsterdamem, jest miastem z piękną, trzynastowieczną katedrą gotycką. Obok niej stoi 112-metrowa, najwyższa w Ho-

landii dzwonnica kościelna. Utrecht znany jest z tego, że w 1889 roku za sprawą biskupów starokatolickich powstała tu Unia Utrechcka Kościołów Starokatolickich. Ponadto 2 marca 1459 roku w Utrechtcie urodził się Adriaan Florenszoon Boeyens – późniejszy papież Hadrian VI (jego pontyfikat trwał półtora roku: od 9 stycznia 1522 roku do śmierci 14 września 1523 roku w Rzymie). Był on ostatnim papieżem spoza Włoch, aż do wyboru Jana Pawła II (1978–2005). Jego dom w Utrechtcie jest dobrze zachowany i pięknie podświetlany zmieniającymi się światłami.

Na uwagę zasługuje też niewielkie miasteczko Echt, znane z tego, że w miejscowym klasztorze karmelitanek na ulicy Bovenste straat patronka Europy Edyta Stein – św. Teresa Benedykta od Krzyża OCD spędziła ostatnie cztery lata swojego życia, począwszy od 31 grudnia 1938 roku. Przybyła tam z Kolonii z powodu nasilających się prześladowań Żydów w Niemczech. W Echt Edyta Stein pracowała nad dziełem, którego nie dokończyła: *Kreuzeswissenschaft. Studie über Johannes vom Kreuz (Wiedza Krzyża. Studium o św. Janie od Krzyża)*. Po liście pasterskim biskupów holenderskich potępiającym rasistowskie działania nazistów Edyta Stein wraz ze swą siostrą Różą zostały 2 sierpnia 1942 roku aresztowane przez gestapo i wywiezione przez obóz przejściowy Westerbork w północnej Holandii do obozu koncentracyjnego KL Auschwitz II–Birkenau. Ostatni raz widziano ją 7 sierpnia 1942 roku na dworcu kolejowym we Wrocławiu, w pociągu wiozącym Żydów na śmierć. W kruchcie miejscowego kościoła parafialnego, który jest bazyliką ku czci świętej Edyty Stein, znajdują się witraże przedstawiające etapy życia świętej oraz jej ostatnie słowa skierowane do jej siostry, Róży: „Chodź, idziemy za nasz naród”. Z kolei w prawej bocznej kaplicy kościoła znajdują się wystawy zawierające rękopisy świętej, jej ostatni habit, różaniec i krzyżyk. W mieście jest kilka tablic upamiętniających Edytę Stein: pomnik ofiar nazistowskich, tablica pamiątkowa przy kościele, napis na chodniku na ulicy Peijerstraat, gdzie zgromadzono Żydów przed wywózką do Westerbork, a potem do Auschwitz.

Studencka konferencja filozoficzna w górach

tekst i zdjęcia: Klaudia Miśkiewicz

W dniach 24–26 kwietnia 2015 roku w Kościelisku odbyła się studencka konferencja naukowa połączona z wędrownkami po górach i długimi rozmowami. Uczestnicy wyjechali z Krakowa już w piątek rano, by jak najwcześniej móc wyjść na szlak, chłonąc majestat gór, oddychać czystym powietrzem i zmierzyć się z przeciwnościami, jak śnieg i lód na stromych ścieżkach. Wyruszyliśmy z Kościeliska Doliną Małej Łąki (z widokiem na Giewont i setki krokusów) i dalej Ścieżką nad Regłami, wędrując aż do Doliny Białego, przechodząc po drodze przez Przełęcz w Grzybowcu, Polanę Strążyšką i Czerwoną Przełęcz obok Sarniej Skały. Podobno ruch rzeźbi umysł, serce i ciało – dlatego po powrocie do miejsca zakwaterowania nikt nie dał się zwyciężyć zmęczeniu: do późnej nocy prowadziliśmy rozmowy na tematy mniej lub bardziej poważne, pijąc herbatę i obserwując ogień płonący w kominku.

W sobotę po mszy świętej i obfitym śniadaniu rozpoczęła się konferencja – w dość nietypowej scenerii, bo wśród zielonych drzew i w promieniach wiosennego słońca. Na uwagę zasługuje różnorodność tematyki wygłaszanych referatów: była mowa o starożytnych cynikach i śladach cynizmu we współczesnym świecie, o sceptycyzmie w nauce, o pojęciu godności ludzkiej w personalizmie, o pięknie u ks. Józefa Tischnera, o dyskusji u Romana Ingardena... Każdemu wystąpieniu towarzyszyły długie, ożywione dyskusje. Po konferencji uczestnicy znów wyruszyli w góry, gdzie kontynuowali rozmowy, zadając kolejne pytania i dochodząc do nowych wniosków. Tym razem wyruszyliśmy z Doliny Kościeliskiej, ale zaraz skręciliśmy w bok, by wspiąć się na Przysłop Miętusi. Po powrocie ze szlaku kolejny wieczór poświęciliśmy integracji – Wydział Filozoficzny jest przecież jedną rodziną. W konferencji wzięli udział wykładowcy i studenci Wydziału Filozoficznego UPJPII w Krakowie – byli z nami ks. dr Marek Urban, ks. dr Wojciech Grygiel oraz dr Jakub Synowiec. Najmłodszą uczestniczką wyprawy była piętnastomiesięczna Zosia.

Bez względu na to, czy czas uważa się za absolutny, czy względny, trzeba przyznać, że w Kościelisku płynął za szybko. Trzeba było wrócić – każdy wrócił jednak bogatszy o nowe doświadczenia, nowe pytania i... opaleniznę.

Kulturowe tło czytania Biblii

tekst: Anna Maria Wajda

zdjęcia: Sylwia Wajner

Z inicjatywy ks. prof. dr. hab. Tomasza Jelonka oraz władz Wydziału Nauk Społecznych 16 kwietnia 2015 roku w budynku przy ul. Bernardyńskiej 3 w Krakowie odbyła się konferencja *Kulturowe tło czytania Biblii*. Spotkanie to zostało zorganizowane w ramach projektu Biblia w kulturze świata.

Wprowadzenia do konferencji i powitania przedstawiciele najwyższych władz naszej uczelni, prelegentów oraz przybyłych gości, a także prowadzenia sesji wprowadzającej podjął się ks. dr hab. Bogdan Zbroja, pracownik Wydziału Teologicznego oraz moderator Dzieła Biblijnego w archidiecezji krakowskiej. Następnie głos zabrał rektor ks. prof. dr hab. Wojciech Zyzak, zaznaczając, że na Biblię można patrzeć z różnych punktów widzenia, czego potwierdzeniem jest interdyscyplinarny charakter rozpoczynającej się właśnie konferencji. Ksiądz rektor życzył zebranim, aby to spotkanie uzmysłowiło potrzebę nieustannego odkrywania wielkości i piękna słowa Bożego samego w sobie, a także służyło ukazaniu zarówno wpływu kultury ludzkiej na tekst święty, jak i niekwestionowanego znaczenia tekstów biblijnych w procesie kształtowania się kultury polskiej, europejskiej czy powszechnej.

Następnie głos zabrał ks. prof. dr hab. Tomasz Jelonek, przedkładając referat *Kulturowe uwarunkowania powstawania (pisanie) i recepcji (czytania) Biblii*. Prelegent rozpoczął swe wystąpienie od stwierdzenia, iż Biblia nie spadła z nieba, ale jest księgą, która korzystała z tego wszystkiego, co człowiek wypracował w swojej kulturze. Dotyczy to nie tylko opracowania systemu zapisywania mowy, czyli alfabetu, ale także tych wszystkich opowiadań i źródeł, które spisujący orędzie biblijne autorzy fenomenalnie wykorzystali, czerpiąc w dużej mierze z dziedzictwa kultury egipskiej, asyryjskiej, hetyckiej, babilońskiej, greckiej i rzymskiej. Przykładem tego jest choćby formuła zawierania przymierza, którą wypracowana została na gruncie kultury hetyckiej. Dlatego na Biblię należy patrzeć nie tylko w kluczu religijnym, ale także umieć dostrzec jej ogólnoludzką wartość kulturową.

Drugi w kolejności referat, jaki przewidziano w programie konferencji, nosił tytuł *Rozwój nauk biblijnych w Magisterium Kościoła w ciągu ostatnich 120 lat*. Niestety z przyczyn służbowych jego autor ks. prof. ThDr. PaedDr. František Trstenský, PhD. z Katolickiego Uniwersytetu w Ružomberku nie mógł go osobiście wygłosić, ale przedłożył organizatorom jego treść na piśmie, co pozwoliło ks. prof. Tomaszowi Jelonkowi w zastępstwie za wspomnianego prelegenta przybliżyć zebranym wagę i historyczne znaczenie szeregu dokumentów Magisterium Kościoła odnoszących się do nauk biblijnych, poczynając od wydanej w 1893 roku encykliki Leona XIII *Providentissimus Deus*, a kończąc na opublikowanym jesienią 2014 roku dokumencie Papieskiej Komisji Biblijnej *Natchnienie i prawda Pisma Świętego*.

Krótką dyskusją, jaka wywiązała się po wygłoszeniu tych referatów, stanowiła doskonałe wprowadzenie do kolejnych przedłożeń, które zawarły się w bloku tematycznym zatytu-

lowanym *Na marginesie dokumentu Papieskiej Komisji Biblijnej*. Przewodniczenia tej części spotkania podjął się z kolei dr Wiesław Kic. Jako pierwszy swój referat przedłożył ks. dr hab. Roman Sieroń, prof. KUL. Prelegent zatytułował swe wystąpienie: *Od Eros do Agape. Pedagogia miłości w Pieśni nad Pieśniami w świetle badań interdyscyplinarnych*. Zasadniczym celem referatu było ukazanie możliwości odczytania Pieśni nad Pieśniami w kluczu teologiczno-biblijno-pedagogicznym. Prelegent poruszył m.in. zagadnienie pozornej absencji Boga we wspomnianej księdze. Pokazał, że jedynie współczesny człowiek może patrzeć na te 117 biblijnych wersetów w taki sposób, bowiem w starożytnym Izraelu nie było podziału na to, co świeckie, i to, co Boże. Teosferą w Pieśni nad Pieśniami jest ogród, zaś w osobach oblubienicy i oblubieńca zawiera się całe piękno stworzonego przez Boga świata.

Kolejny referat w tej sesji – *Aktualność przesłania Apokalipsy* – wygłosił ks. dr hab. Bogdan Zbroja. Prelegent skupił się na odczytaniu w kluczu kultury współczesnej apokaliptycznego obrazu fałszywych proroków, zwłaszcza Jezabel, a także pełnej czarów i magii Babilonii, bowiem tej kulturze także nieobce są pochwała życia niemoralnego, wyłudzenie, egoistyczna pogoń za bogactwem i przyjemnością, a nawet wróżby i magia. Równocześnie podkreślił, że Apokalipsa ukazuje nam antidotum na tego typu zło, a jest nim nade wszystko więź z Barankiem (Jezusem), wierność prawdzie objawionej przez Boga i cierpliwa wytrwałość świadka prawdy.

Dyskusja i krótka przerwa kawowa sprzyjająca kulturowym dyskusjom z prelegentami poprzedziły wystąpienie ks. prof. dr. hab. Jana Turkiela z Akademii Pomorskiej w Słupsku, który w ramach sesji *Biblia a współczesność* zaprezentował zagadnienie *Kobieta lekiem na wszelkie zło. Księga Rodzaju w filmie współczesnym*. Mottem tej bogato ilustrowanej fragmentami wybranych filmów prelekcji były następujące słowa zaczerpnięte z *Fausta* Johanna Wolfganga Goethego: „To, co kobiecie, wabi nas w górę”. Prelegent w bardzo ciekawy sposób przedstawił mityczne archetypy roli kobiety w Biblii (Rdz 2, 18 – odpowiednia pomoc; Rdz 2, 21–25 – pomoc wyśniona; Rdz 3, 12–15 – ratunek), w mitach greckich (Jazon i Medea; Tezeusz i Ariadna), a w końcu w twórczości Johna Lennona i we współczesnym filmie.

Drugi z przewidzianych na tę sesję referatów *Człowiek, którego przenika ból. Prorocy Starego Testamentu w ujęciu Abrahama Heschela*, miał zaprezentować prof. dr hab. Albert Gorzkowski z Uniwersytetu Jagiellońskiego, niestety nie udało się to z powodu wystąpienia nieprzewidzianych przeszkód. Czas przeznaczony na referat wykorzystano jednak na bardzo ciekawą dyskusję, która skupiła się zwłaszcza na kwestii biegunowości w funkcji kobiety.

Ostatnią sesję niniejszej konferencji poświęcono realizmowi biblijnych opisów przyrody. Jako pierwsza głos zabrała dr hab. inż. Zofia Włodarczyk z Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie, która omawiając zagadnienie *Flory w ujęciu biblijnym* skupiła się w swym przedłożeniu na zagadnieniach

przyrodniczych związanych z roślinnością pustynną. Zaprezentowała ona szereg gatunków biblijnych występujących w tym środowisku. Wśród scharakteryzowanych gatunków były takie, jak: arbuz kolokwinta (*Citrullus colocynthis*) wzmiankowany w 2 Krl 4, 38–40; ochrademus jagodowy (*Ochrademus baccatus*) wymieniany przez botaników w hipotezach dotyczących pochodzenia biblijnej manny w Wj 16, 31–35 i Lb 11, 6–9; janowiec retam (*Retama retm*) przywoływany w kontekście opisu losu Hagar i Izmaela (Rdz 21, 14–15) czy proroka Eliasza (1 Krl 19, 3–4); tamaryszek bezlistny (*Tamarix aphylla*) i im podobne.

Kolejny referat przedłożyła dr inż. Anna Maria Wajda, która zaprezentowała wybrane zagadnienia związane z *Fauną w ujęciu biblijnym*. Prelegentka podkreśliła, że Biblia swój charakterystyczny obrazowy i dynamiczny język zawdzięcza m.in. wielu motywom zaczerpniętym ze świata przyrody. Wskazała, iż odniesienia te związane są także z faktem, że cały starożytny świat żył w szczególnej bliskości z naturą, która stanowiła podstawę ich utrzymania. Polowano na zwierzęta

i je hodowano, bo dawały pokarm oraz materiały potrzebne do wykonania ubiorów, ozdób, a nawet narzędzi i materiału piśmiennego, jakim był pergamin. Stanowiły one także podstawowy środek transportu ludzi i towarów. Również kontakty ówczesnych ludzi z dzikimi zwierzętami nie należały do sporadycznych, bo lwy, pantery, niedźwiedzie, wilki, hieny, szakale i ptactwo drapieżne stanowiło jedno z większych zagrożeń dla życia człowieka i hodowanych przez niego stad. Szybka i bolesna śmierć niosły ukąszenia węży i skorpionów. Stąd brały się lęk i groza odczuwane względem zwierząt, ale także fascynacja i podziw dla ich piękna, sprytu i szeregu innych cech, czego odzwierciedlenie znajdujemy w wielu tekstach biblijnych.

Ostatnim punktem konferencji była dyskusja, po której ks. prof. Tomasz Jelonek dokonał podsumowania spotkania. Dziękując zebranych za obecność, a prelegentom za wygłoszone referaty, zapowiedział, że kolejne sympozjum w ramach projektu naukowego Biblia w kulturze świata planowane jest na listopad bieżącego roku.

Dysfunkcjonalność rodziny a działania pastoralne Kościoła

tekst: uczestnicy konferencji

13 maja 2015 roku w auli św. papieża Jana XXIII w budynku Wyższego Seminarium Duchownego w Tarnowie odbyła się kolejna, już XII ogólnopolska naukowa konferencja katechetyczna *Dysfunkcjonalność rodziny a działania pastoralne Kościoła* zorganizowana przez pracowników katedry nauk pedagogiczno-katechetycznych Wydziału Teologicznego Sekcja w Tarnowie. W konferencji tej uczestniczyli absolwenci, doktoranci i studenci WTST, a także nauczyciele i zainteresowani omawianą problematyką. Konferencję rozpoczęto modlitwą w intencji rodziców i wszystkich, których nazywamy osobami znaczącymi w życiu każdego człowieka. Z kolei dziekan WTST ks. dr hab. Janusz Królikowski, prof. UPJPII przywitał wszystkich zgromadzonych oraz podkreślił trafność i aktualność za-

proponowanego zagadnienia. Wskazał, iż ludzkie losy są zawsze związane z rodziną, a także – gratulując organizatorom, a szczególnie ks. prof. dr. hab. Józefowi Stali, głównemu organizatorowi konferencji – wyraził nadzieję, iż obrady będą owocne, a uczestnicy wzbogaceni wiedzą.

Pierwszy referat *Rodzina zdrowa a rodzina dysfunkcyjna* przygotował i wygłosił ks. prof. dr. hab. Józef Stala, prorektor UPJPII. Prelegent przypomniał, iż współcześnie rodzina odchodzi od tradycyjnych ujęć, co stwarza niebezpieczeństwo braku odpowiedzialności wśród rodziców za wychowanie dzieci i zorganizowanie właściwych warunków rozwoju osobowego, a w konsekwencji prowadzi do powiększania się grona dysfunkcyjnych rodzin. Podkreślił, iż podczas konferen-

cji przyjrzymy się bliżej obszarom działania rodziny dysfunkcyjnej, jej rodzajom, postawom rodzicielskim i procesowi wychowania. Istotnym problemem jest również udzielanie pomocy materialnej, psychologicznej, moralnej i duchowej rodzinie, która w sytuacji trudności staje się bezradna, samotna oraz podatna na rozpad czy załamanie. Dysfunkcja objawia się zaburzeniem struktur, relacji i ról rodzinnych, które powodują problemy w należyтым wypełnianiu swych funkcji przez członków rodziny. Poszczególne funkcje są osłabiane, minimalizowane i ograniczane.

Następnie dr hab. Elżbieta Osewska, profesor nadzwyczajny Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie wygłosiła referat *Wsparcie rodziny w procesie wychowania*. Pani profesor wskazała, iż zdrowa i szczę-

śliwa rodzina oparta na mocnych więziach, akceptacji, miłości, szacunku i trosce o wszystkich swoich członków podejmuje proces wychowania. Przypomniała, iż rodzice mają konkretne potrzeby i oczekiwania w stosunku do kapłanów i całej wspólnoty eklezjalnej w zakresie wychowania dziecka i proponowała, by parafie opracowały narzędzia badawcze do sprawdzenia, w jakim zakresie są przyjazne rodzinie. Mądre i odpowiedzialne wsparcie rodziny wymaga odpowiednich kompetencji zarówno od kapłanów, rodziców, jak i całej wspólnoty Kościoła.

Z kolei ks. dr hab. Jacek Siewiora, profesor nadzwyczajny Małopolskiej Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Tarnowie, przedstawiając prezentację multimedialną, wygłosił referat *Zaburzenia funkcji opiekuńczej/kulturowej rodziny a duszpasterstwo*. Ksiądz profesor podkreślił, iż rodzina jest nośnikiem kultury i mimo iż następują znaczące przemiany funkcji rodzinnych, to stara się ona wdrażać swoich członków w przyjęcie i rozwijanie podstawowych wartości kulturowych. Podkreślił znaczenie i rangę troski o starszych członków rodziny i potrzebę korzystania z ich doświadczenia, wiedzy i świadectwa życia.

Kolejnym prelegentem był ks. mgr Piotr Grzanka, zastępca dyrektora Caritas diecezji tarnowskiej, który zaprezentował referat *Działania Caritas na rzecz rodziny z zaburzeniami funkcjonowania*. Prelegent wskazał, iż Caritas działa na rzecz rodzin z zaburzeniami funkcjonowania w różnej formie. Zawsze stara się pomagać rodzinom poprzez wolontariuszy parafialnych oddziałów Caritas i szkolnych kół Caritas, którzy najlepiej znają bolączki poszczególnych rodzin. Pomoc udzielana jest w 6 domach, w których pro-

Następnie ks. dr Andrzej Sułek (UPJPII) przedstawił referat *Rodzina dysfunkcyjna – wsparcie pastoralne Kościoła*. Prelegent stwierdził, iż rodzina potrzebuje wsparcia w każdej sferze – dlatego Kościół nie może ograniczyć się tylko do działań duchowych, ale niezbędne są instytucje pomagające rodzinie także w zachowaniu zdrowia fizycznego i psychicznego. Podał wiele interesujących i zróżnicowanych przykładów dotyczących konkretnych działań Kościoła na rzecz rodziny dysfunkcyjnej.

wadzone jest 9 specjalistycznych placówek oraz poprzez zróżnicowane akcje i działania służące rodzinom. Caritas przychodzi z pomocą rodzinom (czyli całej wspólnotie i poszczególnym osobom): poprzez Okno Życia, poprzez świetlice *Lumen*, Zakład Opiekuńczo-Lecznicy, Stację Opieki Caritas, Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy, Ośrodek Opiekuńczo-Rehabilitacyjny, Dom dla Bezdomnych Mężczyzn oraz Dom Pomocy Społecznej i hospicjum. Caritas w imieniu Kościoła towarzyszy rodzinie w każdej sytuacji – jest instytucją niezwykle przyjazną rodzinie.

Ostatni referat *Wychowanie w osłabionej religijnie rodzinie w Czechach* został przygotowany przez dr Noemi Bravenę, pracownika Uniwersytetu Karola w Pradze. W referacie podano, iż w sytuacji znacznego osłabienia dorosłych członków rodziny dzieci poprzez zadawanie pytań dotyczących celu, sensu życia, funkcjonowania w świecie niejednokrotnie skłaniają rodziców do powtórnej refleksji nad ich zaangażowaniem religijnym i przyczyniają się do ich reewangelizacji. Nie znając jeszcze pojęć religijnych, dzieci tworzą własne słowa, którymi starają się wyrazić odmienną, świętość, niezwykłość i w ten sposób stopniowo odkrywają Boga.

Po wygłoszeniu wszystkich referatów nastąpiła dyskusja, po której prowadzący ks. prof. Józef Stala dokonał podsumowania konferencji, podkreślając wagę i aktualność omawianych zagadnień. Podkreślił jednocześnie, że szczególnie obecnie w sytuacji zmasowanego ataku na rodzinę potrzeba wspólnego, całościowego działania na jej rzecz i niesienia przesłania nadziei.

Międzynarodowe seminarium i sympozjum o pielgrzymowaniu

tekst: ks. Maciej Ostrowski

Pielgrzymowanie jest jedną z dynamicznie rozwijających się form religijności. Obserwuje się jego renesans także w krajach, w których pojawia się kryzys wiary. Stąd w wielu kręgach wzrasta zainteresowanie tym zagadnieniem. Tematyce pielgrzymowania poświęcone było międzynarodowe seminarium doktorantów i studentów oraz sympozjum zorganizowane na naszym uniwersytecie przez Katedrę Teologii Pastoralnej w dniach od 8 do 11 maja 2015 roku. Seminarium (trwające przez pierwsze dwa dni) nosiło tytuł *Znaczenie narodowych sanktuariów dla europejskiej identyfikacji w ujęciu katolickim i prawosławnym*. Natomiast sympozjum (11 maja): *Eschatologiczny wymiar pielgrzymowania w ujęciu katolickim, prawosławnym i protestanckim*. Podczas sesji wystąpiło z referatami 26 prelegentów.

Po przedłożeniu wprowadzającym ks. prof. dr. hab. Macieja Ostrowskiego studenci i doktoranci prezentowali swoje tematy badawcze. Mówili m.in. o pielgrzymkach do różnych sanktuariów (Europa, Afryka), grup pielgrzymkowych (kolejarze, żołnierze, młodzież wspólnoty Taizé), a także zabytków kultury gromadzonych w sanktuariach. Wyjątkowym akcentem była prezentacja sanktuariów w Burundi i Ugandzie, działających na rzecz dialogu i społecznego pojednania w afrykańskich krajach objętych konfliktami. Wśród spraw podjętych przez profesorów pojawił się temat słynnych dróg św. Jakuba i europejskich kalwarii. Referaty uwypuklały rolę, jaką pełnią sanktuaria i pielgrzymowanie w integrowaniu regionów oraz różnych grup religijnych i społecznych. Akcentowano te elementy, które przyczyniają się do pogłębiania tożsamości w przestrzeni wiary i świadomości lokalnej, narodowej i kontynentalnej. Podczas specjalistycznej sesji naukowej profesorowie prezentowali różne koncepcje eschatologii (katolicka, prawosławna, protestancka), pokazując równocześnie, że ziemskie pielgrzymki są symbolem innej, duchowej wędrówki człowieka ku ostatecznemu wypełnieniu jego egzystencji (S. Athanasiou – Szwaj-

caria/Grecja, M. George – Szwajcaria, M. Hastetter – Austria/Niemcy, M. Mojzes – Słowacja, R. Zych – Polska). Referaty przeplatane były dyskusją, która mimo trudności związanych z różnicami językowymi była bardzo ożywiona. Tu warto podkreślić, że w zawsze trudnym technicznym problemie tłumaczeń wsparciem byli dwujęzyczni studenci zagraniczni i „erasmusowi” (m.in. ks. M. Wilkosz i F. Mallek) oraz panie M. Tylkowska i M. Krzanowska.

Obydwe części spotkania miały charakter interdyscyplinarny i ekumeniczny. Wzięli w nich udział przedstawiciele Kościoła katolickiego (obrazu rzymskiego i grekokatolickiego), prawosławni i ewangelicy. Byli wśród nich studenci i profesorowie z UPJPII, Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, Uniwersytetu Alberta Ludwika we Fryburgu Bryzgowijskim, Wyższej Szkoły Katolickiej Teologii w Trumau i Wyższej Szkoły Filozoficzno-Teologicznej Benedykta XVI w Heilgenkreuz, Uniwersytetu w Bernie, Uniwersytetu w Preszowie. Gościł także prezydent

Fundacji Pro Oriente J. Marte z Wiednia. Również przekrój narodowy tego spotkania, w którym wzięło udział ponad pięćdziesiąt osób, był wyjątkowy. Reprezentowane były Austria, Białoruś, Gruzja, Niemcy, Polska, Słowacja i Szwajcaria oraz Burundia i Uganda.

Sesje odbyły się w budynkach UPJPII, a jedna w Kalwarii Zebrzydowskiej. Uczestnicy odwiedzili sanktuarium kalwaryjskie z jego „drózkami”, Sanktuarium Miłosierdzia Bożego, Sanktuarium św. Jana Pawła II w Łagiewnikach, Sanktuarium Krzyża Świętego w Mogile, Arkę Pana w Nowej Hucie, a także zwiedzili sam Kraków z najważniejszymi zabytkami i katedrą wawelską. W ten sposób zapoznawali się z żywym pielgrzymowaniem i duchowością pielgrzymkowych ośrodków. Doświadczenie było ważne dla naszych studentów teologii specjalności i kierunku turystyki religijnej.

To międzynarodowe spotkanie nie byłoby możliwe bez finansowego wsparcia, którego udzieliły Fundacje Renovabis i Fundacja Pro Oriente oraz archidiecezja Fryburg.

Różne ujęcia ponowoczesności okiem naukowców

tekst: Katarzyna Cikała

Czym jest ponowoczesność, jakie konsekwencje związane są z tą epoką rozwoju społeczeństwa i co oznacza dobre funkcjonowanie w społeczeństwie ponowoczesnym? – między innymi na takie pytania szukali odpowiedzi naukowcy zebrani na III Interdyscyplinarnej Konferencji Naukowej z cyklu Społeczeństwo Szukające Rozumu odbywającej się 15 maja 2015 roku w auli Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II przy ulicy Bernardyńskiej 3. Tym razem temat konferencji brzmiał: *Społeczeństwo ponowoczesne – społeczeństwo ponowoczesności*.

Celem serii konferencji jest zwrócenie uwagi na ważne problemy dotyczące współczesnego społeczeństwa. Zamyślenie organizatorów było skupienie specjalistów z różnych dziedzin na konkretnym zagadnieniu, które pojawia się w każdej z odsłon konferencji. Po rozumie i odpowiedzialności nadszedł czas na ponowoczesność. Podczas jednodniowej konferencji naukowej organizowanej jak co roku przez doktorantów Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie nie zabrakło ciekawych wystąpień, udziału naukowców specjalizujących się w danej tematyce, a także inspirujących debat.

Pierwszy panel referatów rozpoczął referat mgr. Jakuba Bugajskiego z Akademii Ignatianum pt. *Wiedza w ponowoczesnym świecie – zrelatywizowany dyskurs czy zobiektywizowana prawda?* Prelegent podkreślał w nim nowe ujęcie wiedzy, będące czymś powszechnym w społeczeństwie ponowoczesnym. Z kolei mgr Marek Jakubiec (UPJPII/UJ) w swoim wystąpieniu skoncentrował się na pytaniu *Czy ponowoczesny kres dogmatyzmu oznacza kres prawa?*, zwracając przy tym uwagę na modyfikację norm prawnych w ponowoczesności. Ostatni panelista w bloku referatów dotyczących wiary, prawa i wiedzy w ponowoczesności, mgr Maciej Rogalski (PWT Wrocław/UPJPII) zastanawiał się, czy absolucja generalna może rozwiązać problem grzechu w kulturze postmodernistycznej.

W drugim i trzecim bloku referatów wystąpienia koncentrowały się wokół wartości ponowoczesnych i wizji współczesnego społeczeństwa. Dr Małgorzata Hołda (UPJPII) wygłosiła referat o relatywizmie moralnym jako znaku ponowoczesności, a mgr Weronika Wojtanowska (UPJPII) zwróciła uwagę na fakt zmiany aksjologii w ponowoczesności. O aksjologii postczłowieka mówił również lic. Marcin Woźniak (UJ). Kolejne wystąpienia poruszały kwestie polityki i kondycji społecznej. Lic. Karol Lenart (UJ) wygłosił referat *Między postmodernistyczną a poststrukturalistyczną wizją społeczeństwa i polityki*. Z kolei mgr Patrycja Lukasek (UŚ, Katowice) opowiedziała o pokoleniu Y jako przedstawicielach współczesnych trendów społecznych. Pozostając przy tym samym temacie, mgr Marta Sukiennik

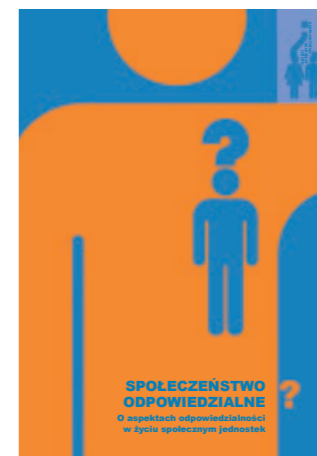
(UJ), zaprezentowała uczestnikom wyniki swoich obserwacji dotyczących Ruchu SLOW jako odpowiedzi na współczesne zmęczenie tempem życia.

Gośćmi głównego panelu dyskusyjnego były: dr hab. Joanna Mysona Byrska (UPJPII) oraz dr Anna Karnat-Napieracz (UP, Kraków). W trakcie godzinnej debaty poruszone zostały kwestie związane z problematyką społeczeństwa ponowoczesnego. Dr hab. Joanna Mysona Byrska zwróciła uwagę na konsumpcyjny charakter społeczeństwa ponowoczesnego, nacisk stawiany na zabawę i rozrywkę, co ma swoje odzwierciedlenie w podejściu do tradycyjnych wartości. Dr Anna Karnat-Napieracz poruszając się w kręgu socjologii, próbowała dokonać diagnozy współczesnego społeczeństwa w oparciu o klasyków myśli socjologicznej. Dialog obu prelegentek przyciągnął do dyskusji innych uczestników konferencji.

Nowością tegorocznej konferencji był panel profesorsko-doktorski, w którym wzięli udział: ks. dr hab. Michał Drożdż, prof. UPJPII, wygłaszający referat *Medialny system synergiczny w społeczeństwie ponowoczesnym – próba krytycznego spojrzenia* oraz dr Jakub Gomułka (UPJPII) z referatem *Ponowoczesność jako kryzys: filozofia kultury Stanisława Lema*. Dłuższe wykłady prelegentów zakończyły się kolejną dyskusją, w której uczestniczyli również prelegenci wcześniejszych paneli.

Ostatnie dwa bloki referatów dotyczyły różnych oblicz ponowoczesności. Mgr Katarzyna Cikała (UPJPII) wygłosiła referat *Razem, a jednak osobno. Utopia wspólnoty w ponowoczesności*, a mgr Damian Mazur (UPJPII) skoncentrował się na ludziach odrzuconych przez społeczeństwo ponowoczesne. Mgr Agnieszka Janas (UPJPII) zwróciła uwagę na nowe oblicze kultury w ponowoczesności, a mgr Urszula Szrek (UPJPII) w swoim referacie położyła nacisk na inność w polskiej kulturze. Ostatnie dwa referaty konferencji należały do mgra Arkadiusza Nyzio (UJ) oraz mgr. Wojciecha Bartłomieja Zielińskiego (UPJPII) i dotyczyły kolejno: roli „Gazety Wyborczej” w kreowaniu wartości ponowoczesnych oraz aktualności myśli Karla Mannheim’a w rzeczywistości ponowoczesnej.

Organizatorzy pragną podziękować wszystkim uczestnikom konferencji i gościom za przyłączenie się do wspólnego namysłu nad ponowoczesnością. Podziękowania kierowane są również do władz uczelni, dziekana Wydziału Filozoficznego ks. dr. hab. Janusza Mączki SDB, prof. UPJPII oraz do pracowników Biura Promocji UPJPII. Wszystkich zainteresowanych dalszą działalnością odsyłamy do naszej strony na Facebooku „Społeczeństwo szukające rozumu”.

V Ogólnopolski Konkurs Prawa Kanonicznego

Wydział Prawa Kanonicznego UPJPII po raz pierwszy wziął udział w organizowanym przez Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie Ogólnopolskim Konkursie Prawa Kanonicznego, który odbył się 25 marca br. Konkurs organizowany jest co roku od pięciu lat przez Koło Naukowe Utriusque Iuris działające na Wydziale Prawa Kanonicznego UKSW i jest skierowany do uczelni, w których prowadzona jest nauka prawa kanonicznego w randze wydziału, katedry bądź instytutu.

Tegoroczna tematyka konkursu objęła treść księgi II części III Kodeksu prawa kanonicznego *Instytuty życia konsekrowanego i stowarzyszenia życia apostołskiego*. Reprezentacja Wydziału Prawa Kanonicznego UPJPII w składzie: Karolina Mazur (II rok), Bartosz Grabowy (II rok), Michał Koenigsberg (III rok) zmierzyła się z przedstawicielami: Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Uniwersytetu Śląskiego, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego oraz Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego.

Konkurs otworzył dziekan WPK UKSW ks. prof. dr hab. Henryk Stawniak, który powitał przedstawicieli sześciu ośrodków naukowych, w sposób szczególny nowo utworzonego Wydziału Prawa Kanonicznego UPJPII.

Rywalizacja składała się z czterech etapów: pierwszy polegał na rozwiązaniu testu składającego się z 46 pytań wielokrotnego wyboru; drugi – odpowiedź ustną na dwa losowo wybrane pytania otwarte (za podanie prawidłowej odpowie-

dzi otrzymywało się jeden punkt w przypadku zestawu łatwego, i trzy punkty w przypadku trudnego); trzeci obejmował dłuższą wypowiedź pisemną na temat podobieństw i różnic pomiędzy instytutami zakonnymi, świeckimi oraz stowarzyszeniami życia apostołskiego; w czwartym reprezentanci drużynowo rozwiązywali kasus dotyczący procedury wydalenia zakonnika wskutek nieobecności w instytucie przez okres dwóch lat. Trzy pierwsze części polegały na indywidualnej pracy każdego z uczestników, czwarta na pracy zespołowej.

Wydział Prawa Kanonicznego UPJPII zajął III miejsce w klasyfikacji generalnej drużynowej, II miejsce przypadło UKSW, zaś I miejsce i puchar zdobył UAM. Jest to niewątpliwie sukces naszej uczelni, tym bardziej że w konkursie startowaliśmy po raz pierwszy.

Dyskusja o żebractwie

*Nie było to świadectwo rewolucji,
nie było to świadectwo protestu;
było to świadectwo miłości,
służby i oddania bez reszty.*
kard. K. Wojtyła o bracie Adamie Chmielowskim
(Kraków, 23 listopada 1973)

tekst i zdjęcia: Radosław Janica

W środę 25 marca br. w auli budynku Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie przy ul. Bernardyńskiej 3 o godz. 18.00 odbyło się spotkanie z pracownikami MOPS-u poświęcone zjawisku żebractwa.

Otwarta prelekcja połączona z dyskusją zorganizowana przez wspólnotę „Bernardyńska 3” i Poradnię Studencką Ster przy Duszpasterstwie Akademickim „Patmos” miała zwrócić uwagę na nasilający się problem żebractwa i przedstawić propozycje pomocy osobom żebrzącym w Krakowie.

Gośćmi i prelegentami spotkania byli starsi pracownicy socjalni krakowskiego MOPS-u, streetworkerzy, który podzielili się swoim doświadczeniem w pracy z osobami bezdomnymi. Odbyło się ono w ramach projektu socjalnego „Pomoc osobom żebrzącym”. Po ciekawej prezentacji rozpoczęła się druga część spotkania, czyli pytania i dyskusja gości z zebraniem licznie audytorium. Dotyczyła ona przede wszystkim skutecznej pomocy i działania w przypadku spot-

Krwiodawstwo mamy we krwi

Oddawać własną krew, dobrowolnie i bezinteresownie, to gest o wysokiej wartości moralnej i obywatelskiej. To dar życia... Niech dawcy krwi, którym należy się wdzięczność wszystkich, będą coraz liczniejsi we wszystkich częściach świata
św. Jan Paweł II

tekst: Aneta Gryzłó, Magdalena Janosz
zdjęcia: Łukasz Krasny

28 dawców krwi oraz 37 nowych potencjalnych dawców szpiku i komórek macierzystych – tak wygląda bilans kolejnej akcji KRakowskiego KRwiewnia KRwiodawstwa, przeprowadzonej 27 kwietnia br. na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie. Prawie 13 litrów krwi oddali studenci i pracownicy naszej uczelni, pokazując tym samym swe wielkie serca i chęć niesienia bezinteresownej pomocy innym.

W oczach niektórych krwiodawców można było dostrzec strach, który starali się przykryć uśmiechem, co od razu

zdradzało, że robią to po raz pierwszy. Weterani czytali gazetę, drugą ręką pisali SMS-y albo po prostu ze nudzeniem spokojnie czekali na moment, w którym 450 ml krwi skończy się przelewać.

„Wielu moich starszych znajomych było krwiodawcami. W mojej rodzinie również dużo mówiło się o oddawaniu krwi, więc nie mogłem się doczekać momentu, w którym sam udam się do punktu pobrania. Zrobiłem to zaraz po moich osiemnastych urodzinach. Bezboleśnie oddałem krew i uzależniłem się od tego. Oczywiście w pozytywnym sensie. Za każdym razem sprawia mi to dużo radości i daje ogromną satysfakcję” – powiedział jeden z uczestników akcji.

Oddanie jednej jednostki krwi jest obojętne dla zdrowia dorosłego człowieka, ponieważ już po 2–3 godzinach ilość krwi w organizmie się wyrównuje. Proces ten nie może nas także uzależnić, organizm produkuje dokładnie tyle krwi, ile potrzebuje. Udowodniono, że oddawanie krwi, podobnie jak pomaganie w inny sposób, zwiększa produkcję serotoniny, potocznie zwanej hormonem szczęścia. Więc jeżeli mówimy o uzależnieniu, to tylko tym w sensie psychicznym, dotyczącym osób, którym dzielenie się krwią weszło w nawyk. Do pobierania krwi stosowany jest wyłącznie sprzęt jednorazowego użytku, więc wbrew wszelkim obawom w czasie donacji nie można się zarazić wirusem HIV ani żadną chorobą. Wręcz przeciwnie – oddawanie krwi,

co podkreślają zgodnie eksperci, sprzyja zdrowiu. Przykładem mogą być opublikowane w bieżącym roku doniesienia, wskazujące na odległy efekt obniżenia ciśnienia tętniczego u otyłych osób poddawanych krwiopustom.

Jeśli jeszcze masz wątpliwości, czy dołączyć do grona krwiodawców, to pomyśl, że oddawanie krwi jest jak prezent, od nas dla innych, ode mnie dla ciebie. Bo nigdy nie wiesz, czy właśnie tobie czyjaś – może właśnie moja – krew nie będzie potrzebna. Dlaczego masz oddać krew? A dlaczego nie? Zachęcamy Cię do podjęcia tej słusznej decyzji. Nie musisz się wcześniej umawiać, po prostu przyjdź do Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolęcznictwa, Oddziału Terenowego lub ambulansu w trakcie ekip wyjazdowych. Gdybyś jednak podjął decyzję, że chcesz dać komuś szansę na nowe życie, możesz to zrobić, nie wychodząc z domu. Wystarczy, że wejdiesz na stronę www.dkms.pl i zamówisz pakiet rejestracyjny. Zarejestruj się już dziś jako potencjalny dawca szpiku i komórek macierzystych.

Ci, którzy potrzebują krwi, nie wiedzą, od kogo ją dostali – i dobrze, bo nie byłoby w stanie wyrazić swej ogromnej wdzięczności. Ci, którzy krew oddają, nie wiedzą, komu pomagają, lecz nie liczą na imienne podziękowania i nagrody. To w tym jest najpiękniejsze – bezinteresowny dar, który jednym ratuje życie, a drugim pokazuje, jak niewiele trzeba, by było ono bardziej wartościowe.

Jeszcze raz dziękujemy wszystkim krwiodawcom oraz potencjalnym dawcom szpiku, jak i wolontariuszom za udział w naszej akcji. Pamiętajcie, widzimy się za rok!

Różne oblicza historii

Warsztaty historyczne Wydziału Historii i Dziedzictwa Kulturowego

tekst: Paweł Krokosz

zdjęcia: Sławomir Cebula

25 kwietnia 2015 roku dobiegł końca dwusemestralny cykl wykładów, warsztatów oraz lekcji muzealnych zorganizowanych przez Wydział Historii i Dziedzictwa Kulturowego naszej uczelni, adresowany do młodzieży szkół ponadgimnazjalnych, która w sposób szczególnie interesuje się zagadnieniami szeroko pojętej humanistyki.

Tegoroczne zajęcia odbyły się pod wspólnym hasłem *Różne oblicza historii*. Uczniowie regularnie uczestniczący w spotkaniach mieli możliwość zapoznania się z różnorodnymi formami zajęć dydaktycznych, począwszy od klasycznego wykładu poprzez prezentację i omówienie sposobu wykorzystania materiałów audiowizualnych w badaniach naukowych po wyjście na lekcję muzealną (Muzeum Narodowe w Krakowie – wystawa *Legiony Polskie 1914–1918*) i bezpośrednie poznawanie tajemnic kryjących się w krakowskich klasztorach (Opactwo Cystersów Kraków-Mogiła oraz klasztor Dominikanów w Krakowie). Na jednym ze spotkań młodzież otrzymała cenne informacje dotyczące kwestii „technicznych” podczas zmagania się z egzaminami maturalnymi, które przybliżył doświadczony nauczyciel historii i wiedzy o społeczeństwie z XIII Liceum Ogólnokształcącym im. Bohaterów Westerplatte w Krakowie.

Zwienczenie warsztatów historycznych stanowił konkurs historyczny nawiązujący do hasła tegorocznych spotkań, polegający na samodzielnym przygotowaniu eseju historycznego pod tytułem *XX wiek – stulecie wojen, stulecie przemian*. Tematyka eseju miała nawiązywać do wybranych, niezwykle burzliwych wydarzeń minionego stulecia będącego czasem konfliktów zarówno w Europie, jak i na pozostałych kontynentach. Wiek XX to czas wystąpień rewolucyjnych i kontestacji zastanego ładu społecznego, a także czas upadku dawnych i narodzin nowych imperiów. XX stulecie przyniosło ze sobą również szansę dla wielu narodów na odzyskanie utraconej niegdyś niepodległości oraz zyskania swej państwowości dla tych, którzy jej dotychczas nie posiadali. Spośród nadesłanych na konkurs prac laur zwycięstwa przypadł Natalii Kubasik – uczennicy klasy II D z II Liceum Ogólnokształcącego im. św. Jadwigi Królowej w Nowym Targu. Kolejne miejsca zajęli: Dominika Urbańska – klasa II E z I Liceum Ogólnokształcącego im. Marcina Wadowity w Wadowicach i Michał Rapacz – klasa II D z II Liceum Ogólnokształcącego im. św. Jadwigi Królowej w Nowym Targu.

W imieniu dziekana wydziału podziękowanie wszystkim uczniom za udział w warsztatach i gratulacje autorom

prac złożył dyrektor Instytutu Historii dr hab. Jakub Sadowski, przekazując im jednocześnie nagrody w postaci najnowszych książek o tematyce historycznej dotyczącej XX wieku. Wyróżniona trójka uczniów otrzymała także nagrodę główną – indeksy Wydziału Historii i Dziedzictwa Kulturowego, które wręczył im na osobnej uroczystości rektor naszego uniwersytetu ks. prof. dr hab. Wojciech Zyzak. Godny podkreślenia jest fakt, iż w konkursie wzięli udział uczniowie klas drugich, których dopiero w przyszłym roku czeka egzamin maturalny.

Tegoroczne zajęcia przeprowadzili pracownicy naszej uczelni: dr Sławomir Cebula, o. dr Tomasz Gałuszka OP, dr Paweł Krokosz, dr Marcin Rzepka, dr Tomasz Graff oraz mgr Tomasz Starachowski z XIII Liceum Ogólnokształcącego im. Bohaterów Westerplatte w Krakowie. Wizytę w Opactwie Cystersów Kraków-Mogiła przygotowali i przeprowadzili tamtejsi ojcowie i bracia.

Wszystkim uczestnikom tegorocznych warsztatów historycznych oraz prowadzącym poszczególne zajęcia składamy serdeczne podziękowania.

XX wiek – stulecie wojen, stulecie przemian

Fragmenty zwycięskiego eseju historycznego w konkursie warsztatów historycznych w roku akademickim 2014/2015

Natalia Kubasik

„Rewolucje to lokomotywy historii”. Takiego stwierdzenia użył niegdyś pewien filozof. Patrząc z perspektywy czasu, można rzec, że wiek XX miał podłoże rewolucyjne, które doprowadziło do licznych przemian oznaczających zarówno rozwój, jak i reorganizację. To stulecie zdaje się niezwykle krótkie, ze względu na przełomowe w nim odkrycia. Przede wszystkim nasiliła się rewolucja naukowo-techniczna. Obok automatyzacji produkcji przemysłowej, wynalezienia lasera, gwałtownego postępu w dziedzinie kosmicznej szczególną rolę odgrywała rewolucja informacyjna, a głównie masowe upowszechnienie telewizji. Doprowadziło to do zmiany mentalności ludzi, którzy zaczęli walczyć z segregacją rasową, zakładali ruchy feministyczne, akceptowali szokujące zachowania. Za zmieniającymi się wiernymi próbował także nadążyć Kościół rzymskokatolicki, który obradował na soborze watykańskim II, by zaktualizować i unowocześnić pewne aspekty religijne. W ciągu stu lat wszystko zaczęło się rozwijać nieprawdopodobnie szybko, pomimo, a może właśnie paradoksalnie dzięki działaniom wojennym, które trwały wtedy niemal nieprzerwanie. Myślę, że intensywność konfliktów zbrojnych wynikała z narastającej chęci zmian w społeczeństwie, które próbowało nadążyć za przekształcającym się światem. Doprowadziło to do uzyskania obrazu wieku XX jako burzliwego czasu, a także krwawej walki o przemiany, czyli rewolucji. Ze względu na obszerny temat przedstawię tylko kilka wybranych zagadnień, które według mnie miały duży wpływ na obraz dzisiejszego świata. Szczególną uwagę chciałabym poświęcić sytuacji Polski, która ukazuje chęć ludzi na radykalne przemiany, a także walkę i upór panujące w tej epoce.

Okres zakończony latem 1914 roku został nazwany przez późniejszych *la Belle Epoque*, co po francusku oznacza „piękna epoka”. W rzeczy samej jest to słuszne określenie, ponieważ Europa, będąca w owym czasie hegemonem światowym, przeżywała rozkwit gospodarczy, polityczny, a nawet kul-

turalny. Aczkolwiek sielanka nie mogła trwać długo. Jedna trzecia ludzkości, która zlokalizowana była na starym kontynencie, zaczynała się wewnętrznie tłoczyć, a rosnące w siłę mocarstwa wzajemnie na siebie napierać. Napięcie na różnym tle przybywało, a gra sił między państwami doprowadziła do ukształtowania się dwóch antagonistycznych bloków: Trójprzymierza (Niemcy – Austro-Węgry – Włochy) i Trójporozumienia (Francja – Rosja – Wielka Brytania). Powszechne aspiracje polityczne, które wyrażały się w przekształcających się społeczeństwach, doprowadziły w końcu do rozładowania się podczas I wojny światowej. Zamach w Sarajewie, w którym zginął austriacko-węgierski następca tronu arcyksiążę Franciszek Ferdynand, uważany jest za jej symboliczną przyczynę. Zbrodnia przypisywana Serbom zadziałała jak efekt domina i wystarczyła do uruchomienia całej sekwencji działań zbrojnych. Oznaczało to mobilizację w niespotykanych dotąd rozmiarach. Miliony żołnierzy, którzy wyruszyli na wojnę, nie powróciło już do swoich rodzin i domostw. Ta tragiczna w skutkach wojna pokazała swoje nieoczekiwane oblicze również w stosunku do ludności cywilnej, czego przykładem jest choćby bombardowanie Kalisza 2–4 sierpnia 1914 roku. Z drugiej strony owocem tego przełomowego wydarzenia było odzyskanie upragnionej niepodległości przez Polskę, która przez 123 lata próbowała różnymi działaniami ją wywalczyć. Odrodzenie Rzeczypospolitej było możliwe dzięki niezwyklej sytuacji klęski i upadku trzech mocarstw zaborczych. Polacy potrafili dobrze wykorzystać szansę, którą stworzyła historia. W 1918 roku ówczesny premier Wielkiej Brytanii David Lloyd George w przemówieniu stwierdził, że oto zakończyła się ostatnia wojna w dziejach ludzkości. Rok później w Wersalu pod Paryżem zebrali się przywódcy 27 państw, które walczyły i zwyciężyły w tej wojnie, by zatwierdzić nową sytuację oraz zasady trwałego pokoju.

Określone miejsce w dziejach wojny miały również przemiany w kraju na-

szego wschodniego zaborcy, które rozpoczęły się w 1917 roku. Carska Rosja była najsłabszym i najbardziej zafanym z mocarstw europejskich, toteż pierwsza załamała się pod ciężarem prowadzonych działań zbrojnych. Narastający kryzys wewnętrzny i coraz większe braki w zaopatrzeniu i żywności doprowadziły do buntu społeczeństwa. Ludzie chcieli zmiany, chcieli, by ich kraj wycofał się z wojny, dlatego według obowiązującego w Rosji kalendarza juliańskiego w lutym wyszło na ulice 200 tysięcy ludzi, by manifestować. Z czasem władze przystąpiły do tłumienia protestu, przez co zginęło wielu uczestników wystąpień. Wydarzenia te przybrały postać gwałtowną, rewolucyjną, czego wynikiem była abdykacja cara Mikołaja II i powstanie rządu tymczasowego. Niestety, najgorsze miało dopiero nadejść. W listopadzie (według kalendarza juliańskiego – w październiku) kolejną rewolucję przeprowadzili bolszewicy na czele z Włodzimierzem Leninem. Przewrót ten dał im władzę całkowitą, a późniejsza wojna domowa doprowadziła do powstania nowego państwa – Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, czyli ZSRR. Uznałam, że nie można pominąć tego wydarzenia, gdyż dało ono początek kolejnemu zagrożeniu XX wieku, jakim jest komunizm. Ta ideologia i doktryna społeczna będzie kolejną przyczyną przyszłych cierpień, a co za tym idzie – buntów zwykłych ludzi. Można stwierdzić, że komunizm stał się jednym z symboli tego burzliwego stulecia, a obok niego rodził się faszyzm w Niemczech i we Włoszech, który charakteryzowały m.in. nacjonalizm w skrajnej szowinistycznej postaci oraz przemoc i propaganda.

Skoro poruszę już te kwestie, pozwolę sobie zrobić szybki przeskok do kolejnej wojny, której podstawami były niejako te antydemokratyczne poglądy. Wielu historyków uważa komunizm i faszyzm za całkiem odrębne zjawiska, jednakże nie da się ukryć, że mają one więcej wspólnego niż odmiennego. Oba reżimy bazowały głównie na totalitaryzmie, czyli nieograniczonej władzy

dyktatora, którego mu należy otoczyć się kultem i który powinien przewodzić narodem tylko dlatego, że jest genialny. Pomimo swego prymitywnego programu zyskał on bezkrytycznych zwolenników szczególnie wśród kombatantów. Wszystko dlatego, że dyktator opierał się na wojsku, a ogromna masa zdemobilizowanych żołnierzy, którzy nie mogli sobie znaleźć miejsca w społeczeństwie, dostrzegła w nim nową szansę życiową. Również nazizm w Niemczech, którego program przedstawił zbrodniarz ludzkości Adolf Hitler w książce *Mein Kampf*, zyskał popularność. Stało się tak, ponieważ zszargane wojną społeczeństwo tego kraju uwierzyło w swoją nadzwyczajność. To przekonanie o własnej sile prowadziło do ugruntowania się nacjonalistycznej pychy i było jedną z przyczyn, obok wielkiego kryzysu gospodarczego, sukcesu hitlerowców na dużą skalę. Przykładów wprowadzenia w życie tej ideologii nie trzeba szukać daleko. Na terenie okupowanej Polski działały się makabryczne rzeczy, odslaniające oblicze nazizmu, który całkowicie nie szanował życia ludzkiego. Najbardziej wyraźny obraz tego okrucieństwa do dziś ukazany jest w obozie koncentracyjnym w Auschwitz-Birkenau, gdzie nadal czuje się śmierć. W tym samym czasie pojęcie Holokaustu stało się nierozdzielne z Żydami, którzy najgorzej zostali potraktowani przez Niemców. Eksterminacja wyznawców judaizmu w skali Europy pochłonęła 6 milionów ofiar. Kiedy w 1942 roku podjęto decyzję o „ostatecznym rozwiązaniu kwestii żydowskiej”, nie dało się już zahamować fali morderstw. Żydzi, którzy przebywali w ściśle wyznaczonych dla nich gettach, mówili, że tam nie było pórn roku, słońce nie świeciło. A jednak pojawiały się iskierki nadziei, co wyrażało się np. poprzez powstanie w getcie warszawskim w 1943 roku. Niestety powstańców czekała nieuchronna klęska.

Przebywając w temacie rewolucyjnym, nie można nie wspomnieć o największym zrywie narodowościowym Polaków podczas II wojny światowej. Mowa o niczym innym, jak o powstaniu warszawskim. To wydarzenie, pomimo drugoczącej przegranej, pozostaje wciąż żywe w pamięci polskiego narodu jako wydarzenie koronujące walki okresu okupacyjnego. Zbliżanie się Armii Czerwonej

do granic Polski spowodowało niebezpieczeństwo instalowania w naszym kraju władzy komunistycznej. Aby do tego nie doszło, rząd polski w Londynie postanowił wykorzystać zakonspirowaną organizację zbrojną podziemia – Armię Krajową. Wahano się co do podjęcia walk, lecz wydawało się to ostatnią szansą uratowania niepodległości Polski. Zwróćmy szczególną uwagę na to, że społeczeństwo, które od 5 lat zmagало się z wojną, rwało się do walki! Dowództwo AK również musiało brać to pod uwagę. Zachodziła obawa, że nawet bez rozkazów powstanie może wybuchnąć spontanicznie. To pokazuje, jak bardzo ówczesni ludzie chcieli zmiany, chcieli wyzwolić się z kajdan koszmaru. Nie mogąc dłużej czekać, generał Tadeusz Bór-Komorowski wyznaczył termin rozpoczęcia walk na 1 sierpnia 1944 roku. Początkowo powstańcy opanowali wiele dzielnic Warszawy, jednakże bohaterstwo żołnierzy i przejściowe sukcesy nie mogły zmienić beznadziejnej sytuacji. Broni zaczęło brakować, a spodziewana pomoc nie nadchodziła. Po 63 dniach powstanie zakończyło się straszliwą klęską militarną. Skutkiem tego zginęło około 180 tysięcy cywilów, a stolicę zniszczono wraz z bezcennymi zabytkami.

Po ostatecznym zakończeniu wojny, ukształtował się całkiem nowy podział świata. Na arenie międzynarodowej coraz bardziej rosły w siłę Stany Zjednoczone, które były antagonistycznie nastawione do ZSRR. Oczywiście te dwa potężne imperia rywalizowały przede wszystkim o strefy wpływów. W celu utrzymania pokoju na świecie w czerwcu 1945 roku powołano do życia ONZ, czyli Organizację Narodów Zjednoczonych. Mimo iż działalność jej poprzedniczki – Ligii Narodów w okresie międzywojennym dawała powód do wielu rozczarowań i krytyki, nie podważyło to samej idei organizacji tego typu. Na początku Kartę Narodów Zjednoczonych podpisało pięćdziesiąt państw, a każdego roku przybywało nowych członków, których dzisiaj jest 193. Pokazuje to, jak po traumatycznej wojnie ważny jest dla ludzi spokój o każde następne jutro, a także rozwijanie współpracy między państwami i narodami. Chęć zmian objawiła także humanitaryzm opinii międzynarodowej, która była poruszona Holokaustem podczas II wojny światowej

i poparła ideę powstania państwa żydowskiego. Dla Żydów, którzy żyli w diasporze od I wieku naszej ery, ONZ podjęło decyzję o podziale Palestyny na część arabską oraz żydowską i w maju 1948 roku proklamowano powstanie państwa Izrael. Oczywiście nie stało się to bez niezadowolonych Arabów, którzy już następnego dnia zaatakowali nowe państwo. Armia żydowska, chociaż stosunkowo nieliczna, jednak świetnie uzbrojona i znacznie lepiej zorganizowana, zdołała odeprzeć wszystkie ataki i nawet powiększyć swoje terytorium podczas tak istotnych starć jak na przykład wojna Jom Kippur, wojna sześciodniowa czy walki o Kanał Sueski.

II wojna światowa po konferencji w Poczdamie, oprócz powstania ONZ, przyniosła wiele innych znaczących skutków. Jednym, który już wcześniej wspomniałam, był nowy układ sił w świecie. Ta sytuacja doprowadziła do tzw. zimnej wojny, czyli do stanu napięć i konfliktów między Wschodem i Zachodem, tj. głównie między Stanami Zjednoczonymi i Związkiem Radzieckim oraz ich sojusznikami. Stałym miejscem tych starć stała się Azja. Zanim będzie mowa o działaniach zbrojnych, warto też wspomnieć o rewolucji kulturalnej w Chinach, która radykalnie zbudowała nowe, komunistyczne społeczeństwo pod władzą Mao Tse-Tunga. Pierwszym konfliktem zimnej wojny była wojna w Korei. Państwo to po wojnie podzieliło się wzdłuż 38 równoleżnika, gdzie na północy przebywały wojska radzieckie, a na południu amerykańskie. W 1950 roku komuniści z północy zaatakowali Koreę Południową, rozpoczynając wojnę. Zarówno Amerykanie, jak i komuniści, nawet ci chińscy, wspomagali zbrojnie obydwie strony. Ponadto Stany Zjednoczone ingerowały w tzw. brudnej wojnie w Wietnamie, w której komuniści chcieli zjednoczyć swój podzielony kraj. Tymczasem społeczeństwo amerykańskie, przeżywające przemiany obyczajowe, stanowczo sprzeciwiało się wojnie wietnamskiej, co wyrażało się poprzez liczne protesty, najczęściej młodych ludzi. Zorganizowali oni m.in. marsz protestacyjny na Pentagon i publicznie palili karty powołania do wojska. Wszystko to spowodowało, że stopniowo zaczęto wycofywać amerykańskich żołnierzy z Wietnamu. Oprócz tego w okresie zim-

nej wojny wzmógł się ruch dekolonizacyjny na świecie. Spod wpływów francuskich uwolniły się i powstały dwa nowe państwa: Laos i Kambodża, a z kolonii brytyjskich niepodległość zyskały m.in. Birma, Cejlon, Indie. Rok 1960 jest nazywany „rokiem Afryki”, ponieważ właśnie wtedy na czarnym kontynencie najwięcej z państw uzyskało niepodległość. Trzy lata później została utworzona Organizacja Jedności Afrykańskiej w celu pokojowego rozstrzygnięcia sporów, a także zachowania jedności krajów tego kontynentu. Ogólnie rzecz biorąc, zimna wojna polegała na wyścigu zbrojeń, sporach ideologicznych, a także rywalizacji w kosmosie. W 1969 roku, mimo tych wszystkich konfliktów i całej nienawiści toczącej świat, setki milionów ludzi obserwujących w telewizji astronautów na Księżycu uświadomiło sobie, że oglądana z oddali Ziemia jest jedna, podobnie jak zamieszkuje ją ludzkość.

Zbliżając się do końca omawianego burzliwego wieku, chcę powrócić do lokalnej sytuacji politycznej. Stan wojenny w Polsce był trudnym czasem, który nie rozwiązał dylematu kryzysu systemu, odwrotnie, przyczynił się do rozwoju samoorganizacji społecznej poza działaniem i kontrolą państwa. Kilka lat później pojawił się pomysł rozmów między władzami a opozycją, z których wynikły obrady „okrągłego stołu”. Był to

pierwszy impuls, któremu zawdzięczamy rozpad systemu komunistycznego. „Solidarność” wygrała częściowo wolne wybory czerwcowe w 1989 roku, a nowy rząd Tadeusza Mazowieckiego wprowadził liczne reformy. Fakt, że w 1978 roku powołano na tron papieski Polaka, Karola Wojtyłę, jeszcze bardziej wzbudził w rodakach ducha walki. Wszyscy ludzie poszli za hasłami dającej realne nadzieje „Solidarności” i za jej przywódcą Lechem Wałęsą. W końcu nasz naród odzyskał upragnioną wolność, przywracając państwu dawną nazwę: Rzeczpospolita Polska, a orłowi – złotą koronę. Triumf społeczeństwa oraz przeobrażenia w Polsce przyspieszyły procesy demokratyczne w pozostałych krajach bloku wschodniego. Jak efekt domina ruszyła tzw. „jesień ludów”, która przyniosła upadek komunizmu kolejno w Czechosłowacji (aksamitna rewolucja), na Węgrzech, w Bułgarii, Jugosławii, Albanii, Rumunii. Ostatecznym i najważniejszym symbolem rozpadu „żelaznej kurtyny” było zburzenie muru berlińskiego w listopadzie. Musiało do tego dojść, ponieważ wiosną 1989 roku zaczęto notować rosnącą lawinowo nową falę ucieczek zdesperowanych obywateli Niemieckiej Republiki Demokratycznej, głównie młodego pokolenia szukającego schronienia na terenach zachodnich. W końcu doprowadziło to do

tz. „konferencji 4+2”, na której uzgodniono zasady zjednoczenia Niemiec. Reżim komunistyczny całkowicie upadł. Najlepszym dowodem na to jest rozpad ZSRR w 1991 roku, za prezydenta Michaiła Gorbaczowa.

Historycy kończą XX wiek na roku 1989. W rzeczy samej, wiele krajów europejskich uwolniło się wtedy od trwającego niemal sto lat widma śmierci, nie-ludzkich ideologii i ucisku. Przeglądając się całościowo temu wiekowi, można zauważyć, że polityczne oblicze świata u jego schyłku różniło się zasadniczo od jego początku. Tomasz Schramm w swej książce *Wiek XX* pisze: „Główną zmianą była pojawiająca się ogólna tendencja do uzyskiwania podmiotowości przez narody i kraje dotąd jej pozbawione. Proces ów zaznaczył się właśnie w dziedzinie społecznej i politycznej, a nasilił się po drugiej wojnie światowej, pozostając z nią w związku”. W takim razie słuszne jest twierdzenie, iż konflikty zbrojne napędzają historię, wynikiem czego są rewolucje. Przy tak intensywnych wojnach, jakie prowadzono w ciągu jednego wieku, nie mogą zaskakiwać głębokie przemiany społeczeństwa. Przyniosło to technycyzację życia codziennego, rozwój kultury masowej, ukształtowanie się cywilizacji konsumpcyjnej. Bez tak dynamicznych zmian obraz współczesnego nam wieku XXI nie byłby taki sam.

Wymiana studencka z Bochum

tekst: Anna Kuś
zdjęcia: Michał Filuś

W Bochum znajduje się sześć szkół wyższych, w tym jedna z większych w kraju – Ruhr Universität. Właśnie na tej uczelni już po raz kolejny miało przyjemność przebywać 15 studentów z UPJPII w ramach polsko-niemieckiej wymiany studenckiej. Współpraca partnerska między obiema uczelniami sięga roku 1982. Natomiast od 2002 roku organizowane są

wyjazdy zarówno strony polskiej, jak i niemieckiej.

Głównym punktem wyjazdu do Bochum są sympozja naukowe, wygłaszane przez polskich oraz niemieckich profesorów. Podczas wyjazdu nie brakuje także czasu na zwiedzanie miasta oraz okolic, dzięki czemu wycieczka cieszy się dużym zainteresowaniem wśród studentów. Wszystkie dni pobytu w Niemczech są dokładnie zaplanowane, co sprawia, że każdy z nich wypełniony jest ciekawymi zajęciami. Od 5 do 9 maja br. studenci naszego uniwersytetu uczestniczyli w wymianie, którą jak zawsze zorganizował ks. dr hab. Jan Dziędzic, prof. UPJPII. W wy-

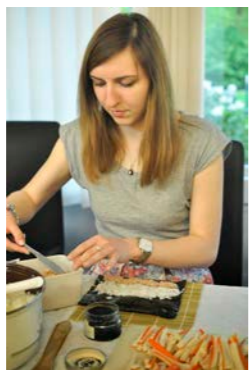

cieczce brali udział studenci teologii, filozofii oraz dziennikarstwa i komunikacji społecznej.

W pierwszym dniu pobytu w Bochum urządzone zostało przyjęcie powitalne przy grillu, na którym studenci obu uczelni mogli się poznać. Spotkanie to odbyło się w Zentrum für Angewandte Pastoralforschung, czyli w centrum badawczym teologii pastoralnej. Następnego dnia odbyła się wycieczka do planetarium. Kolejnym punktem było Essen, w którym

zwiedzano katedrę Najświętszej Maryi Panny i Świętych Kosmy i Damiana. Po kościele oprowadzał studentów przewodnik, dzięki czemu mogli oni dokładnie poznać historię i najcenniejsze zabytki katedry – Złotą Madonnę oraz siedmioramienny świecznik, wykonany około 1000 roku. Największą atrakcją tego dnia była jednak możliwość nauki przyrządzania sushi. Nauczycielem robienia tej japońskiej potrawy był Michał Świątkowski, pracownik Ruhr Universität. Lekcji towarzyszyło ogromne skupienie, ponieważ, jak się okazało, większość studentów po raz pierwszy przygotowywała sushi.

Trzeciego dnia pobytu odbyło się sympozjum naukowe na Ruhr Universität, które było najważniejszym punktem podróży do Bochum. Sesję rozpoczął ks. dr hab. Henryk Sławiński, prof. UPJPII referatem *Wolność religijna i głoszenie słowa Bożego*. Po nim wystąpił prof. dr Joachim Wiemeyer, odpowiedzialny za organizację wymiany po stronie niemieckiej. Jego prezentacja *Polityka religijna jako rezultat wzrastającego pluralizmu religijnego* dotyczyła m.in. konfliktu między Kościołem a państwem oraz problemu światopoglądowej i religijnej różnorodności. Ks. dr hab. Jan Dziedzic wygłosił referat *Religijność i moralne nastawienie w Europie po przełomie*. Spotkanie zakończyło wystąpienie Thomasa Södinga, teologa i profesora Nowego Testamentu egzegezy na RUB, który przywitał zebranych gości w języku

polskim, czym mile zaskoczył studentów UPJPII. *Teologia dydaktyki w świecie „Kazania na Górze” – perspektywa nauki religii i katechezy w Europie* – to temat wystąpienia prof. Södinga, który podkreślił, że współczesna nauka religii musi być dostosowana do dzisiejszych warunków, podobnie jak to czynił Jezus wobec swoich uczniów. Między poszczególnymi referatami odbył się panel dyskusyjny ze studentami na temat wiary i katolicyzmu w Polsce oraz w Niemczech. Studenci zostali także oprowadzeni po ogrodzie botanicznym, należącym do uczelni. Wieczorem odbyła się msza święta w polskim kościele misyjnym św. Józefa. Po niej nastąpiła uroczysta kolacja wszystkich studentów wraz z profesorami w Paulaner Botschaft. Ostatniego dnia pobytu miała miejsce wycieczka do Kolonii, gdzie studenci mieli okazję poznać miasto oraz zwiedzić Kölner Dom, czyli katedrę św. Piotra i Najświętszej Marii Panny. W czasie drogi powrotnej natomiast zatrzymano się w Berlinie, gdzie ks. Jan Dziedzic oprowadził wszystkich po największych zakątkach miasta.

Jak podkreślają studenci zarówno strony polskiej, jak i niemieckiej, wspólne spotkanie było fantastycznym doświadczeniem. „Bardzo się cieszyłam, że dostałam możliwość przyjęcia polskich studentów. Daliście mi dużo energii na ten cały tydzień. Nie mogę powiedzieć, która atrakcja najbardziej mi się podobała, bo największą atrakcją byliście wy” – zaznacza Sabrina Lew, studentka RUB odpowiedzialna za organizację czasu polskim studentom. „Wyjazd do Bochum był dla mnie bardzo ciekawym doświadczeniem. Najważniejszym wspomnieniem z Bochum są oczywiście studenci, którzy okazali się bardzo gościnni! Przyjęli nas z uśmiechem, dbając o nasze dobre samopoczucie w trakcie wyjazdu. Zorganizowali wiele wspaniałych wycieczek i wieczorów, i to dzięki nim zapamiętam ten wyjazd do końca życia!” – dodaje Natalia Tarnawska, studentka dziennikarstwa i komunikacji społecznej. W maju następnego roku to studenci UPJPII będą gościć niemieckich kolegów i koleżanki, dlatego już powoli zabierają się do pracy, aby zrewanżować się za tegoroczne spotkanie.

Smocze łodzie – czas na nową przygodę!

tekst i zdjęcia: Kinga Grzesiak

Kiedy zaczyna się robić cieplej, a wiosenna pogoda zachęca do zwdowiania naszej smoczej łodzi, co roku zaczynamy nową przygodę. Podobnie i w tym roku wraz z nadejściem pogodnych dni rozpoczęliśmy przygotowania do kolejnych startów. Brakowało nam przez zimę tych emocji, wody chlupoczącej w butach i bólu mięśni w rękach po wielogodzinnych, ciężkich treningach. Na szczęście wszystko to powraca, a zesłoroczne osiągnięcia dodają nam sił na kolejne próby walki.

Kiedy w ostatnim sezonie przygotowywaliśmy się do startów w różnych zawodach, nie byliśmy zbyt pewni siebie, w końcu co niezbyt doświadczona drużyna z bądź co bądź niezbyt sportowej uczelni może pokazać. Czas i upór pokazały naszego smoczego ducha walki i ostatecznie zakończyliśmy sezon, zajmując trzecie miejsce w Krakowskich Wyścigach Smoczycy Łodzi. To doświadczenie dodało nam skrzydeł oraz przysporzyło fanów i – mamy nadzieję – również następnych człon-

się jeszcze bardziej zobowiązani do godnego reprezentowania UPJPII.

W tym sezonie również planujemy spróbować sił w Opolu i Krakowie – kto wie, może coraz lepsze zgranie naszej drużyny da lepsze wyniki. Zawsze mamy nadzieję pokazać naszą wolę walki oraz chęć zabawy. Zapraszamy też kolejne osoby, które zechcą dołączyć i spróbować odkryć nową pasję. Naszym celem jest utworzenie stałych sekcji żeńskiej i męskiej, liczących po 20 członków załogi. Zachęcamy do polubienia oficjalnego fanpage'u, na którym pojawiają się świeże relacje z naszych działań. Wiemy, że na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie nie brakuje osób pełnych zapału i szukających nowych wyzwań, więc czekamy na nie!

ków sekcji. Jesteśmy także dumni z naszego występu na wyścigach w Opolu, gdzie co prawda nie zdobyliśmy medalu, ale przynajmniej nie wpadliśmy do wody, co niestety przytrafiło się niektórym drużynom.

Największym przedsięwzięciem w ostatnich tygodniach jest praca nad stworzeniem małej siłowni, w której także przy gorszej pogodzie można będzie ćwiczyć. Dotychczas korzystaliśmy z parafialnej siłowni w Mistrzejowicach dzięki gościnności i zaradności trenerki Ani Chojnackiej. Nowe miejsce powstaje dzięki pomocy naszych uczelnianych władz, za co jesteśmy wdzięczni i już nie możemy się doczekać odbioru salki przy ul. Franciszkańskiej. Co za tym idzie, czujemy

Wywiad z Oliwią Topolską

– przewodniczącą Samorządu Studenckiego ostatniej kadencji

rozmowa: Anna Kuś

zdjęcia: Klaudia Chęć, Łukasz Krasny

Po 2 latach sprawowania funkcji przewodniczącej Samorządu Studenckiego Oliwia Topolska zakończyła swoją kadencję i ustąpiła miejsca. Opowiedziała nam, jak wspomina okres swojego urzędowania oraz jakie ma plany na najbliższą przyszłość.

Dlaczego zdecydowałaś się kandydować na przewodniczącą Samorządu Studenckiego?

Zdecydowałam się kandydować na przewodniczącą Samorządu Studenckiego, aby działać na rzecz innych. Wyznaję zasadę, że trzeba żyć dla kogoś i jeżeli żyjesz dla większej liczby ludzi, tym bardziej ci się chce żyć. Chciałam pomagać innym, wiedzieć, co dzieje się na naszej uczelni, promować ją oraz zdobyć kolejne umiejętności. Wcześniej w liceum oraz w gimnazjum zawsze starałam się włączyć do samorządów uczniowskich, angażować się w różne festiwale, prezentacje, apele. Uważałam to za coś normalnego. Nie chciałam być biernym studentem, tylko czynnym. Najfajniejsze w byciu przewodniczącym jest to, że jeżeli robi się coś dla innych, to oni często to doceniają, co bardzo mnie cieszy.

Jak wspominasz okres swojego urzędowania?

Na początku, wiadomo, było ciężko. Trzeba było się odnaleźć w nowych sytuacjach, z którymi wcześniej nie miałam do czynienia. Myślę, że udało się zrealizować wiele planów, które przedstawiałam w swoim programie. Przede wszystkim jako zarząd Samorządu Studenckiego wyjeżdżaliśmy na różnego rodzaju fora, posiedzenia, konferencje, współpracowaliśmy z władzami uczelni i innymi instytucjami, pomagaliśmy

studentom. Dobrze wspominam ten czas, bo dużo się wówczas nauczyłam. Organizowaliśmy wyjazdy, akcje charytatywne, szkolenia. Nie zawsze było łatwo. W tym miejscu chciałabym podziękować ludziom, którzy zawsze mnie wspierali, pomagali, włączali się w różnego rodzaju akcje. Między innymi dziękuję Ani Żegleń, Justynie Lusio, Magdalenie Urbaniec i wcześniejszemu składowi zarządu Samorządu Studenckiego, całej radzie uczelnianej, a także koordynatorom różnych akcji oraz przede wszystkim władzom uczelni za współpracę.

Jakie zadania należą do przewodniczącej Samorządu Studenckiego?

Według Regulaminu Samorządu Studentów przewodniczący m.in. wykonuje uchwały rady uczelnianej Samorządu Studenckiego i zarządu, prowadzi nadzór nad działaniami, reprezentuje Samorząd Studencki poza uniwersyte-tem oraz wobec władz uczelni, zwołuje i prowadzi obrady zarządu i rady uczelnianej Samorządu Studentów, które odbywają się raz w miesiącu oraz uczest-

niczy w obradach Senatu. Przewodniczący jest również zobowiązany do wyjazdów w weekendy, aby reprezentować na zewnątrz uniwersytet. W tygodniu nigdy nie brakuje spraw do załatwienia. Zazwyczaj grafik przewodniczącego samorządu jest dokładnie zaplanowany.

Czego się nauczyłaś, będąc przewodniczącą Samorządu Studenckiego?

Nauczyłam się bardzo wiele, np. jak połączyć obowiązki przewodniczącej z nauką i zdawaniem egzaminów.

Oprócz tego nauczyłam się poniekąd zarządzania grupą ludzi oraz organizowania akcji. Bycie w samorządzie to trochę jak studiowanie drugiego kierunku. Dlatego też zachęcam wszystkich studentów do włączania się w aktywne działania na rzecz naszej uczelni. Każdy znajdzie coś dla siebie i zdobędzie dodatkowe doświadczenie, które na pewno wykorzysta w przyszłości.

Co było dla Ciebie najtrudniejsze podczas pełnienia tej funkcji?

Uważam, że najcięższym zadaniem było właściwe

zorganizowanie czasu. Do tego trudne było radzenie sobie ze stresem oraz pogodzenie pracy w samorządzie ze studiowaniem. Czasem ciężko było poradzić sobie z trudnościami spowodowanymi specjalnie przez zazdrosne osoby. Jednak to mnie nauczyło, że nie wolno się poddawać i trzeba działać dalej, aby osiągnąć wyznaczony cel.

Wiemy, że nową przewodniczącą została pani Justyna Lusio. Jakie wskazówki byś jej dała?

Przede wszystkim, żeby się nie poddawała, podchodziła do wszystkiego z uśmiechem i z dużym dystansem. Musi być pokorna i wytrwała. Mówi się, że jeżeli nie zaryzykujesz, nie osiągniesz swojego wyznaczonego celu – to mogłabym jej przekazać.

Co uważasz za priorytet przyszłej kadencji?

Myślę, że nowy przewodniczący powinien kontynuować to, co udało nam się już wypracować, oraz wpłacać swoje nowe pomysły. Wzmacniać to, co zostało zrobione przez ostatnie lata oraz aktywować coraz więcej nowych studentów do różnych działań.

Jakie masz plany na przyszłość?

Stworzyłam własną firmę, która zajmuje się zarządzaniem finansami i dokumentami. Teraz swój czas poświęcę na jej rozkręcenie oraz na przygotowanie się do obrony pracy magisterskiej.

Dziękuję za rozmowę.

21 maja 2015 roku odbyły się wybory na stanowisko przewodniczącego Samorządu Studenckiego UPJPII. Nową przewodniczącą Samorządu Studenckiego została **Justyna Lusio**, studentka drugiego roku teologii.

26 maja 2015 roku został wybrany także nowy zarząd Samorządu Studenckiego w składzie: wiceprzewodniczący – **Anna Żegleń** i **Justyna Niedbała**, sekretarz – **Zuzanna Puchalska** i **Joanna Rams**.

samorzad@upjp2.edu.pl

Praktyki studenckie w Hotelu Swing

tekst i zdjęcia: Bartłomiej Ligas

W bieżącym roku akademickim Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie zawarł porozumienie o organizacji praktyki dla studentów szkół wyższych z krakowskim Hotelem Swing. W ramach umowy studenci ze specjalności turystyka religijna (rok III i IV) odbywali tam część swoich obowiązkowych praktyk. Pierwszy raz realizowano program praktyk z zakresu aż trzech działów: recepcja, ga-

stronomia oraz służba pięt, tzw. *housekeeping*. Szeroki wachlarz czynności miał na celu poznanie funkcjonowania i logistyki obiektu hotelowego.

„Na co dzień jestem związana z małą gastronomią, jednak cieszę się, że miałam okazję poznać tajniki zawodu i technik kelnerskich w tak prestiżowym miejscu” – opowiada Patrycja (rok IV). Jacek (rok III) podkreślił, jak ważna jest praca zespo-

wa czy solidność w obsłudze pięt. „Wydaje się, że najbardziej odpowiedzialna praca jest w recepcji. Wymagana jest komunikatywność (także w obcych językach), kreatywność, serdeczność, ale i przestrzeganie zasad” – stwierdza Bartłomiej (rok IV).

Bardzo cieszy, że kierownictwo hotelu ciepło i z szacunkiem wyraża się o studentach – praktykantach z UPJPII. Podkreślają ich sumienność, pracowitość i umiejętność nawiązania współpracy zarówno z gośćmi, jak i pracownikami hotelu.

Jako studenci wyrażamy wdzięczność personelowi Hotelu Swing za wszelką życzliwość i możliwość zdobycia wiedzy oraz umiejętności praktycznych. Dziękujemy również pani mgr Katarzynie Wilkowskiej, która prowadziła dla nas zajęcia z przedmiotów turystycznych i hotelarskich.

Kolejny etap praktyk nastąpi tuż po wakacjach, wtedy to nauka odbywać się będzie w miejscach turystycznych, ale związanych z kultem religijnym (domy pielgrzyma, sanktuaria) oraz w biurach podróży specjalizujących się w turystyce religijnej.

Chcesz zmienić swoje życie? Zaaplikuj o nie!

tekst i zdjęcia: Kinga Grzesiak

czyste, dwuosobowe. Każdego dnia były sprzątane przez obsługę oraz wymieniano ręczniki i artykuły higieniczne. A to wszystko... za darmo! Akademik przyznano mi bezpłatnie, co cieszyło mnie niezmiernie. W pokoju zamieszkałam z Hiszpanką Celią, która również przyjechała na Erasmusa.

Co ważne, wszyscy studenci zagraniczni bardzo szybko poznali się nawzajem dzięki zorganizowanemu kursowi języka włoskiego. Dowiedzieliśmy się o instytucjach, które organizują czas wolny, spotkania i wyjazdy dla studentów z wymiany. Od początku przyłączyłam się do Erasmuslandu i to z nimi odbyła się moja pierwsza większa wycieczka – do Rzymu. Zwiedziłam z tą grupą także Bolonię – słynne miasto studentów, Wenecję oraz Weronę. W ten sposób poznałam przyjezdnych studentów ze wszystkich krajów i później już we własnym zakresie organizowaliśmy wyjścia na plażę czy wieczorami na pizzę. Sam Neapol urzekł mnie od pierwszego dnia. Niezwykła panorama miasta u stóp Wezuwiusza, którą podziwiałam z tarasów uczelni, każdego dnia zapierała mi dech w piersiach. Kochałam budzić się w tym mieście i przez pierwsze tygodnie odkrywać kolejne jego zakątki. Przepiękne zamki, galerie, muzea. Niesamowity Teatr San Carlo czy Muzeum Nazionale ciągle robiły na mnie ogromne wrażenie. Dodatkową ogromną przyjemnością było podziwianie i korzystanie z uroków morza. Każdy dzień wydawał się niekończącymi się, rajsakimi wakacjami.

Wszyscy spotkani ludzie byli bardzo pomocni, wiele osób proponowało po-

kazanie miasta. Wśród tych osób poznałam chłopaka, który tak jak ja uwielbia podróże. Wspólnie jeździliśmy w różne miejsca, abym mogła jeszcze bardziej zachwycić się pięknem Półwyspu Apenińskiego. Odwiedziliśmy rajske, cudowne Capri, które jest najpiękniejszym miejscem, w którym kiedykolwiek byłam. Feeria barw, zapachów, dźwięków relaksowała i dawała możliwość kontaktu z naturą. Potem przyszła też kolej na inne nadmorskie miejscowości, które z nie mniejszą uwagą poznawałam. Wyjątkowe plaże Amalfi, niesamowita zabudowa Positano czy tętniące życiem Salerno to tylko niektóre z punktów na mojej mapie podróży. Przyszła też kolej na artystycznie bogatą Florencję, którą polecam wszystkim, którym sztuka włoska nie jest obca.

Zajęcia na uniwersytecie również dawały mi dużo satysfakcji: ciekawie prowadzone zajęcia z zakresu marketingu i reklamy, praktyczne zajęcia z dziennikarstwa radiowego nauczyły mnie korzystania z nowych technologii, a także współpracy w bardzo dużym gronie redakcyjnym. Poznałam też kolejny język – hiszpański, bardzo pokrewny włoskiemu.

Podsumowując, chcę zaznaczyć, że „mój” Włoch, obecnie narzeczony, zdecydował się skorzystać z możliwości, jakie daje Erasmus+, i w najbliższym roku akademickim będzie studiował w Polsce. Weź przykład ze mnie i uwierz w siebie. Poznaj nowe miejsca, nowych ludzi, sprawdź się w niezwykłych sytuacjach i kulturze. Pamiętaj – marzenia się nie spełniają, marzenia się spełnia!

Brzmi dziwnie? Nie! Odpowiedzią jest Erasmus+, program, który pokazuje nowe horyzonty, otwiera wiele drzwi, a także uczy kontaktu z wszelką kulturą. Mój wyjazd okazał się nieco bajkowy, ale nie bądź jak wszyscy i nie komentuj: „ale jej zazdrościsz!”. Nie jesteś gorszy, inny czy mniej ważny – twoja historia zależy od ciebie. Nazywam się Kinga Grzesiak i właśnie kończę pierwszy stopień studiów na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna. W semestrze zimowym roku 2014/2015 byłam na wymianie międzyuczelnianej w Neapolu we Włoszech.

Przygoda była niezwykła, a pomysł na jej zrealizowanie pojawił się z dnia na dzień, bo czułam pewien zastój w swoim życiu oraz pragnienie zmian. Wybrałam słoneczną Italię, ponieważ na studiach podjęłam się nauki języka włoskiego i chciałam wykorzystać tę nową umiejętność. Z doświadczenia wiem, że naprawdę nawet język angielski jest wystarczający i akceptowany, więc nie ma się czego obawiać w tej kwestii. Sama podjęłam wcześniej wakacyjną pracę w Kalabrii, gdzie również podszlifowałam język.

Mój przyjazd do Neapolu był zupełnym szokiem kulturowym. Wąskie uliczki pełne śmieci, ludzi non stop krzyczących bez powodu słowami, które były dalekie od włoskiego, hałas szalejących skuterów oraz prażące słońce mimo końca września. Przez pierwszą godzinę usiłowałam znaleźć swój akademik, a nie było to łatwe, ponieważ wiodło do niego wiele uliczek i był usytuowany na bardzo stromym zboczu. Kiedy dotarłam na miejsce, czekał na mnie bardzo miły recepcjonista. Pokoje okazały się piękne,

Erasmus w Krakowie

Lukas Schibowski pochodzi z Hamburga. Do Krakowa przyjechał na wymianę studencką w ramach programu Erasmus. Studiuje teologię.

Dlaczego zdecydowałaś się przyjechać na Erasmusa właśnie do Polski?

Już po samej maturze zastanawiałem się, czy nie pojechać na całe studia do Polski. Jednak rozpoczęłam studia w Niemczech. Unijny program wymiany studentów Erasmus był wręcz idealną okazją, aby zrobić to, o czym już wcześniej myślałam. Powodów do przyjazdu do Polski było wiele: mam polskie korzenie, prawie cała moja rodzina pochodzi z Kościerzyny – małego, 20-tysiecznego miasta z województwa pomorskiego. Często tam przebywam. Moim pierwszym językiem był właśnie polski, a języka niemieckiego zacząłem uczyć się dopiero w szkole. Wychowałem się na pięknych polskich tradycjach, nieobce są mi kultura i historia Polski. Czuję osobistą więź z waszym krajem i narodem. Innym powodem przyjazdu była także chęć spojrzenia na teologię z nowej perspektywy, bo choć jest ona jedna, są jakby różne „języki”, konteksty i argumentacje na różne tematy – to wszystko chciałem poznać.

Co najbardziej podoba ci się na naszej uczelni?

Na moim wydziale macierzystym w Münster jest około 2 300 studentów. To największy wydział teologiczny państwowej uczelni na świecie. Ma to swoje plusy i minusy. Wykłady odbywają się często w ogromnych salach, w których siedzi nawet do trzystu studentów. Tutaj jest inaczej. To, że Wydział Teologiczny jest dużo mniejszy i studiuje tu znacznie mniej osób, ma jednak swój urok. Rodzi się rodzinna atmosfera. Nie jest się anonimowym. Potrafię to w Krakowie docenić. Zaskoczyło mnie pozytywnie również to, że choć uczelnia nie jest zbyt duża, ma bardzo dobrą strukturę naukową. Chodzi mi tutaj przede wszystkim o liczbę i kwalifikacje zatrudnionych wykładowców, jak i zadowalającą ofertę wykładów. Jednak najważniejsi są dla mnie ludzie – życzliwi i szanujący się nawzajem. Cieszę się, że mogę przez jakiś chociaż czas być członkiem tej – w porównaniu z moją macierzystą uczelnią – małej, ale w pewnym sensie też wielkiej rodziny uczelnianej. Za to serdecznie dziękuję!

Czym jeszcze różni się studiowanie w Polsce od studiowania w Niemczech?

Największą różnicą między studiami w Niemczech a studiami w Polsce jest „wolność” studiujących, której więcej jest w Niemczech. Studia w Polsce są jakby kontynuacją szkoły. Ma to swoje atuty, ale też wiele niekorzyści. Studiowanie w Polsce polega w głównej mierze na tym, aby idąc wedle ściśle ustalonego planu, zaliczać kolejne przedmioty. Nie ma dużo możliwości, dobiera się jedynie wykłady monograficzne. Pod koniec semestru jest dwutygodniowa sesja, a w jej trakcie odbywa się maraton egzaminowy. Zadziwia mnie liczba

egzaminów, które trzeba zaliczyć w tak krótkim czasie. U nas jest inaczej. Po pierwsze sami jesteśmy odpowiedzialni za to, na jakie i na ile zajęć będziemy chodzić w danym semestrze. Nie ma żadnych reguł, które zmuszają nas do tego, abyśmy mieli zaliczoną jakąś liczbę wykładów czy odpowiednią liczbę punktów. Możemy przystępować do egzaminów, kiedy chcemy, niekoniecznie pod koniec określonego semestru.

Jakie trudności mogą mieć osoby przyjeżdżające do obcego kraju na wymianę?

Największym problemem osób przyjeżdżających do obcego kraju jest język. Ja nie miałem tego problemu, ale zaobserwowałem, że „nowi” czują się niepewnie, jeśli chodzi o język. Tuż po przyjeździe do obcego państwa najbardziej potrzebują pomocy w odnalezieniu się w nowym mieście, na nowej uczelni. Każdej osobie z wymiany zostaje przydzielony tzw. mentor, który pomaga mu i w razie potrzeby jest do jego dyspozycji. Ci ludzie dobrowolnie poświęcają swój czas, by pomóc kolegom i koleżankom z zagranicy. Problemem może być też znalezienie sobie jakiegoś lokum, bo nie zawsze jest możliwość mieszkania w akademiku.

Byłeś już wcześniej w Krakowie, co najbardziej podoba ci się w tym mieście?

Byłem tutaj już dwa razy i bardzo dobrze wspominam ten czas. Trudno powiedzieć, co podoba mi się najbardziej. Bardzo lubię historię, którą studiuję w ramach drugiego kierunku, a w tym mieście jest ona widoczna – to królewskie miasto. Kraków jest jednym z najpiękniejszych miast, jakie do tej pory odwiedziłem. Dużo się tutaj dzieje i zawsze jest co robić – nie ma czasu na nudę.

Planujesz jeszcze jakieś wyjazdy w ramach studiów? Jeśli tak, to dokąd?

W sumie w ramach Erasmusa mogę przez cztery semestry studiować zagranicą. Chcę wykorzystać tę okazję. Marzy mi się jeszcze jeden semestr na Papieskim Uniwersytecie Gregoriańskim w Rzymie. Myśl o wyjeździe daje mi motywację do nauki języka włoskiego, ponieważ chciałbym być dobrze przygotowany do pobytu w Wiecznym Mieście.

Co zyskałeś dzięki wyjazdowi na wymianę studencką?

W tym czasie zdecydowanie poprawiłem swoją znajomość języka angielskiego. Korzystam z niego codziennie. Będąc na wymianie, stałem się bardziej odpowiedzialny. Najbardziej cieszy mnie to, że poznałem tylu nowych, wspaniałych ludzi, o których będę pamiętał nawet po powrocie do Niemiec, w dalszym ciągu będą w mojej pamięci. Zyskałem przyjaciół i przede wszystkim z tego powodu warto było tutaj przyjechać.

Rozmawiała Barbara Rozmus.

Papieskimi śladami do Częstochowy

Pielgrzymka duszpasterstw akademickich na Jasną Górę

tekst i zdjęcia: Barbara Rozmus

Kilkadziesiąt lat temu patron naszej uczelni św. Jan Paweł II pielgrzymował przed obraz Matki Boskiej Częstochowskiej, gdzie razem ze studentami z całej Polski zawierali się opiece Maryi. Na tegorocznej 79. Ogólnopolskiej Pielgrzymce Duszpasterstw Akademickich na Jasną Górę nie zabrakło także duszpasterstwa naszej uczelni.

Pielgrzymka rozpoczęła się 24 maja i trwała 3 dni. Duszpasterstwo Akademickie UPJPII przyjechało do Częstochowy 25 maja, aby wziąć udział w sobotniej, głównej części pielgrzymki. Po dotarciu na Jasną Górę udaliśmy się prosto do bazyliki jasnogórskiej, gdzie wysłuchaliśmy kilku minut rozważań wprowadzających ks. Piotra Pawlukiewicza, duszpasterza uwielbianego przez wielu młodych ludzi.

Konferencja była dopiero pierwszym etapem wspólnego pielgrzymowania. Tuż po jej zakończeniu rozpoczęły się wykłady o duchowości kobiet i o duchowości mężczyzn, tym razem oddzielnie. Studentki w swoim gronie wysłuchały rozważań charyzmatycznej s. Małgorzaty Chmielewskiej, która m.in. dawała wskazówki, jak odnaleźć swoje powołanie i jak być matką, gdyż sama, choć nie urodziła swoich dzieci, ma ich wiele. Gdy z zapartym tchem słuchałyśmy świadectwa s. Małgorzaty, mężczyznom wskazówek na temat tego, jak odnaleźć drogę do męskości, którzy mężczyźni z Ewangelii są wzorcami konkretnych postaw, a także jak odpowiedzieć Bogu i odkryć powołanie do bycia ojcem, udzielał ks. prof. dr hab. Adam Rybicki.

Po wykładach i krótkiej przerwie obiadowej razem przeszliśmy do katedry, w której spotkały się wszystkie duszpasterstwa akademickie, by wspólnie adorować Najświętszy Sakrament i modlić się koronką do Bożego miłosierdzia. W katedrze nastąpiło również oficjalne powitanie profesorów i studentów, a następnie ks. Marek Dziewiecki wygłosił prelekcję *O sakramencie pojednania*, dając wskazówki, jaką drogą iść, aby prawdziwie przebaczać.

Pielgrzymka wyruszyła z katedry o 17. Idąc na Jasną Górę, modliliśmy się o pokój, wspólnie śpiewaliśmy, w sercach niosąc także swoje osobiste intencje. W bazylice jasnogórskiej bp Marek Solarczyk odprawił mszę świętą.

Wielu spośród studentów, którzy raz zdecydowali się pielgrzymować do Częstochowy z duszpasterstwami akademickimi, kontynuują tradycję. Zuzanna Czyżycka, studentka nauk o rodzinie już po raz trzeci uczestniczyła w pielgrzymce: „Bardzo ważna w tej pielgrzymce jest dla mnie wspólna modlitwa z innymi osobami z duszpasterstw z całej Polski. Podczas przejścia z katedry do bazyliki na Jasnej Górze można poczuć tę więź i zawierzyć wiele spraw Maryi. Pielgrzymka jest dla mnie szczególnym wydarzeniem, bo dzięki niej zaczęłam budować relację z moim przyszłym mężem. Uważam, że co roku coraz więcej studentów naszej uczelni powinno uczestniczyć w tym pięknym dziele i budować historię Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II”.

Również wieczorny element pielgrzymki – wspólny posiłek daje okazję do poznania się i zintegrowania. Razem usiedliśmy na jasnogórskich wałach i zjedliśmy grochówkę, która zaspokoila głód po całym dniu pielgrzymowania. Ostatnie chwile na Jasnej Górze spędziliśmy przed kaplicą Matki Boskiej, śpiewając *Apel jasnogórski*. Zmęczeni, ale radośni i wdzięczni za wspólny dzień, wróciliśmy do Krakowa.

Studenci teologii z Tarnowa na obchodach Dnia Papieskiego

tekst i zdjęcia: Kinga Buras

17 maja br. studenci Wydziału Teologicznego Sekcja w Tarnowie wraz z przedstawicielami Polskiego Towarzystwa Turystyki Krajoznawczej i Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego Oddział w Tarnowie uczestniczyli w obchodach Dnia Papieskiego na górze Błyszcz. Góra Błyszcz (945 m n.p.m.) jest wyjątkowym miejscem w Beskidzie Sądeckim ze względu na postać Korola Wojtyły, który jako kardynał wielokrotnie odprawił tu msze święte i wędrował po tych szlakach. Na szczycie góry znajduje się ufundowany przez mieszkańców

Tylmanowej ołtarz papieski wraz z kamieniem zwieńczonym popiersiem Jana Pawła II. Zgromadzeni wokół ołtarza papieskiego turyści wzięli udział w mszy świętej, podczas której homilię wygłosił ks. dr Czesław Noworolnik. Po wspólnej Eucharystii studenci i zaproszeni goście wysłuchali wykładu ks. dr. hab. Marka Kluza – prodziekana Wydziału Teologicznego Sekcja w Tarnowie pt. *Jan Paweł II o górach i górskich wędrówkach*. Część oficjalną zakończyła wspólna biesiada przy ognisku zorganizowanym przez Oddział PTTK w Krościenku.

recenzja

Joanna Pępkowska MC, *Odkupieńczy wymiar duchowości i misji Zgromadzenia misjonarek św. Antoniego Marii Klareta, Kraków 2015*

Zgromadzenie misjonarek św. Antoniego Marii Klareta powstało 19 marca 1958 roku w Lodzinie w Brazylii. Założycielką zgromadzenia były włoska franciszkanka matka Leonia Milito oraz abp Gerard Fernandes Bijos, misjonarz klaretyn. Zgromadzenie jest najmłodszą gałęzią rodziny klaretynskiej, do której przynależy osiem różnych instytucji. Misjonarki klaretynki pracują w 17 krajach na różnych kontynentach w Ameryce Południowej, Afryce, Azji, Australii i Europie. Autorka publikacji stara się znaleźć odpowiedź na pytanie, w jaki sposób zgromadzenie misjonarek św. Antoniego Marii Klareta realizuje odczytanie na nowo odkupieńczego wymiaru duchowości i misji, tak aby niesło ono istotną zmianę ludzkiej egzystencji. Pragnienie utożsamienia się ludzkości z Jezusem Odkupicielem, szczególnie działalność na rzecz ubogich, dzieła miłosierdzia, dobroć i radość wyróżniają to zgromadzenie spośród innych instytucji życia rodziny klaretynskiej. Formacja religijno-kulturalna, edukacja i wychowanie, opieka sanitarna i asystencja społeczna to działania podejmowane przez siostry klaretynki. Poprzez zarys teologii odkupienia, odkupieńczy wymiar duchowości zostaje ukazany odkupieńczy wymiar misji zgromadzenia misjonarek św. Antoniego M. Klareta. Wskazuje się również na działania podejmowane w związku z nowymi zadaniami, które stawia współczesny świat, a więc otwarcie na dialog ekumeniczny i międzyreligijny, ochronę środowiska naturalnego, współpracę z osobami świeckimi. (Renata Dulian)

Studia podyplomowe Relacje chrześcijańsko-żydowskie

Z ks. prof. dr. hab. Łukaszem Kamykowskim – dyrektorem Instytutu Teologii Fundamentalnej, Ekumenii i Dialogu UPJPII rozmawia Maria Poniewierska

Skąd się wziął pomysł na organizację studiów podyplomowych Relacje chrześcijańsko-żydowskie?

Kilka lat temu z Ministerstwa Spraw Zagranicznych wypłynęła prośba, która dotarła do kard. Stanisława Dziwisza, o stworzenie – przeznaczonego dla kleryków w ramach przygotowania do kapłaństwa – programu edukacyjnego podejmującego tematykę relacji chrześcijańsko-żydowskich. Kardynał zlecił to zadanie krakowskiemu seminarium duchownemu, którego rektorem był wówczas ks. Grzegorz Ryś. Potem sprawa trafiła na uczelnię. Jednostką odpowiedzialną do zrealizowania tej propozycji był Międzywydziałowy Instytut Ekumenii i Dialogu (obecnie Instytut Teologii Fundamentalnej, Ekumenii i Dialogu). I tak zrodził się kurs *ABC relacji chrześcijańsko- i polsko-żydowskich*, czyli cykl wykładów monograficznych obejmujący 60 godzin zajęć. Kurs został włączony w program studiów podstawowych z teologii dla kleryków i doktorantów. W takim kształcie odbywał się przez kilka lat w Krakowie, ciesząc się jednak zainteresowaniem przeważnie ludzi z zewnątrz UPJPII, i to głównie świeckich: studentów i doktorantów z innych uczelni, słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku, a także różnych osób z miasta zainteresowanych podejmowaną problematyką, co umożliwił otwarty charakter wykładów.

Podczas trwania tego programu pojawił się pomysł kursu analogicznego, ale realizowanego w Oświęcimiu. Rozmowy prowadzone z centrum edukacyjnym Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau oraz Centrum Dialogu i Modlitwy w Oświęcimiu doprowadziły do powstania projektu podobnego, jednak o zmienionym nieco profilu – bardziej nastawionego na te możliwości, jakie daje obecność Miejsca Pamięci Auschwitz-Birkenau. Kurs *ABC relacji chrześcijańsko- i polsko-żydowskich* odbył się w Oświęcimiu dwukrotnie, ciesząc się dużym zainteresowaniem nauczycieli, przewodników turystycznych, pracowników Muzeum w Oświęcimiu, a także osób z całej Polski. W kursach zrealizowanych w Oświęcimiu wzięło udział blisko stu słuchaczy.

Władze uczelni, widząc to zainteresowanie, poprosiły mnie o rozważenie możliwości uruchomienia na tej bazie studiów podyplomowych. I to jest bezpośrednia przyczyna dalszych rozmów z zespołem osób realizujących dotychczasowy kurs, zwłaszcza z wykładowcami w Oświęcimiu, na temat możliwości przygotowania projektu trzyletnich studiów podyplomowych. Program studiów miał być poszerzony we wszystkich dziedzinach objętych kursem *ABC relacji...*, tzn. w zakresie historii relacji chrześcijańsko-żydowskich i zagłady Żydów europejskich oraz związanej z tym problematyki i wreszcie aktualnych problemów społecznych i politycznych dotyczących relacji chrześcijańsko-żydowskich i polsko-żydowskich.

W Polsce działa ogromna liczba instytucji i organizacji, które zajmują się ochroną dziedzictwa kulturowego Żydów polskich i upamiętnianiem Zagłady. Na uczelniach istnieją takie kierunki jak judaistyka, filologia hebrajska czy kultura i historia Żydów. Czy w tej sytuacji warto organizować stu-

dia poświęcone relacjom chrześcijańsko-żydowskim? Na czym polega ich specyfika?

Nasze studia kładą nacisk na relacje i dialog. Pokazują głębsze podłoże braku porozumienia, ran, które w ciągu wieków powstały w relacjach między chrześcijanami i wyznawcami judaizmu. Ukazują także perspektywy wyjścia. Mamy nadzieję, że nasza propozycja edukacyjna zainteresuje wszystkich, którzy się z tymi relacjami stykają na co dzień w praktyce bądź w pracy naukowej. Chodzi zarówno o studiowanie wspólnej historii czy dziejów wzajemnych relacji, jak i o religijne, filozoficzne czy teologiczne uzasadnianie różnic, ukazywanie ich w takiej perspektywie, która nie prowadzi do wrogości, lecz budzi życzliwe zainteresowanie. Zwracamy się z naszą ofertą wreszcie i do tych, którzy na przykład jako przewodnicy czy to po miejscach pamięci, czy to po licznych miastach i miasteczkach w Polsce chcieliby wiedzieć coś więcej o tej przeszłości i o dzisiejszych relacjach między chrześcijanami i Żydami.

Mamy nadzieję trafić również do nauczycieli i katechetów, zwłaszcza szkół ponadpodstawowych, oraz do osób w różny sposób zarządzających kulturą, żeby mieli bardziej wielostronne rozeznanie w dziedzinie wzajemnych relacji i dialogu. Owszem, istnieją różne studia judaistyczne, ale one albo zajmują się językiem i literaturą żydowską, albo związkami ksiąg świętych Starego i Nowego Testamentu, albo samą problematyką Zagłady i ludobójstwa, z akcentem położonym na przeciwdziałanie tym elementom w kulturze europejskiej, które do Zagłady doprowadziły.

Nasze studia mają objąć w trzech segmentach semestralnych wiedzę: o wielowiekowej koegzystencji chrześcijan i Żydów, często trudnej; o przyczynach i rozwoju nienawiści, która doprowadziła w rezultacie do tego, co określamy jako Holokaust, Szoa czy Zagładę; i o perspektywach dialogu, które zrodziły się po tej strasznej tragedii, a których nie wolno zaprzepaścić, zwłaszcza że samo doświadczenie, jak i świadkowie tamtych strasznych wydarzeń powoli odchodzą w przeszłość.

Dlaczego Ministerstwo Spraw Zagranicznych zwróciło się ze swą prośbą do Kościoła? Czy uczelnia katolicka jest właściwym miejscem do zajmowania się relacjami chrześcijańsko-żydowskimi?

Panuje przekonanie – niebezpieczne – że przynajmniej dla Żydów europejskich, aszkenazyjskich, żyjących w świecie chrześcijańskim, istnieje problem polegający na tym, iż to właśnie religia chrześcijańska stanowiła narzędzie szerzenia wśród wiernych pogardy, niechęci wobec Żydów. Trzeba na to przekonanie umieć odpowiedzieć wielostronnie, z uwzględnieniem rzetelnej wiedzy historycznej i teologicznej. Z drugiej strony zaś trzeba formować postawy. Trzeba pytać, czy w chrześcijaństwie jest możliwe kształtowanie innej, życzliwej postawy wobec Żydów. Na czym ma się ona zasadzać? Czy jest prawomocna w chrześcijaństwie? A jeśli tak, to jakie postawy trzeba kształtować wśród przyszłych liderów wspólnot i ruchów chrześcijańskich, żeby – z jednej strony – te relacje były w przyszłości inne i nie prowadziły do wzrostu napięć i niechęci, nienawiści czy obcości, a z drugiej – by pomaga-

ły także w budowaniu innych relacji: między różnymi grupami narodowymi, wyznaniowymi (Żydzi są po trosze i tym, i tym) czy kulturowymi. Widzimy dziś, w coraz bardziej mobilnym i jednocześnie dynamicznym świecie, że coraz większe zagubienie własnej tożsamości i lęk o jej zachowanie rodzą wciąż nowe napięcia. Te problemy same się nie rozwiążą, nie ułożą się bez mądrego podpowiadania, jak jest i co z tego wynika, i co można zrobić.

Jakie instytucje współdziałają z naszą uczelnią w organizacji tych studiów?

Głównymi partnerami są ci, którzy w ciągu ostatnich paru lat włączali się aktywnie we współdziałanie w ramach kursu *ABC relacji...* Są to osoby z Warszawy, zajmujące się z problematyką polsko-żydowską lub współpracujące z MSZ w tej dziedzinie. Wiele z nich pracuje w nowo powstałym Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN w Warszawie. Drugim filarem merytorycznym jest Międzynarodowe Centrum Edukacji o Auschwitz i Holokaucie przy Muzeum i Miejscu Pamięci Auschwitz-Birkenau. Dołącza się do tego, głównie od strony organizacyjnej, Centrum Dialogu i Modlitwy, które oferuje naszym słuchaczom miejsce umożliwiające refleksję, modlitwę i bardziej nieformalne spotkania i rozmowy o trudnych problemach relacji i dialogu. Wśród wykładowców związanych z CDiM jest cenny świadek pojednania chrześcijańsko-niemiecko-żydowskiego ks. Manfred Deselaers – doktor wypromowany na naszej uczelni, który całe swoje życie poświęca budowaniu relacji między chrześcijanami

i Żydami, między Żydami i Niemcami, ułatwiając również dialog między Polakami i Żydami.

Ze strony Uniwersytetu Jagiellońskiego współdziałają z nami badacze tematyki żydowskiej, zwłaszcza dr hab. Michał Galas z Instytutu Judaistyki. Z Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie ja będą wykladał zagadnienia teologiczne, a historię wzajemnych relacji chrześcijańsko-żydowskich historyk Kościoła bp dr hab. Grzegorz Ryś.

Jakich efektów spodziewają się organizatorzy tych studiów?

Nasze studia mają dać fundament rzetelnej wiedzy historycznej i współczesnej o wzajemnych relacjach, a także podstawy namysłu religijnego i filozoficzno-teologicznego ludzi wierzących z jednej i drugiej strony, to znaczy zarówno chrześcijan, jak i Żydów, nad sensem całej tej historii. Mogą też być próbą odpowiedzi, czego Pan Bóg od nas oczekuje w tych wzajemnych relacjach. Jeśli chodzi o umiejętności naszych słuchaczy, to spodziewamy się, że będą oni potrafili odpowiadać na najczęstsze pytania dotyczące relacji chrześcijańsko-żydowskich, wskazywać ślady obecności żydowskiej, zwłaszcza na ziemiach polskich, w kulturze, że będą je rozumieli i będą umieli objaśnić, dlaczego tak, a nie inaczej te relacje układały się w przeszłości w danym regionie. Jednocześnie pragniemy kształtować postawy umożliwiające poszukiwanie płaszczyzn, porozumienia, zbliżenia i szacunku, przeciwdziałanie odradzającym się stereotypom i zapobieganie wzrostowi napięć, nienawiści, pogardy, niezrozumienia.

RELACJE CHRZEŚCIJAŃSKO-ŻYDOWSKIE

interdyscyplinarne studia podyplomowe

ZAPRASZAMY

nauczycieli • katechetów • pracowników instytucji kultury oraz instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem ksenofobii i antysemityzmowi • osoby zaangażowane w dialog międzykulturowy i międzyreligijny • przewodników muzealnych i grup turystycznych • pracowników mediów • wszystkie osoby zainteresowane judaizmem

W PROGRAMIE STUDIÓW

- Koegzystencja chrześcijan i Żydów od starożytności do czasów współczesnych
- Antysemityzm. Geneza, przebieg i konsekwencje Zagłady
- Dialog chrześcijańsko-żydowski i polsko-żydowski

Korzenie historyczne wzajemnych relacji • Judaizm na ziemiach polskich • Judaizm klasyczny • Obraz Izraela i Żydów w myśli chrześcijańskiej dawniej i dziś • Nowożytny antysemityzm • Metodyka nauczania o historii Żydów, Zagładzie i relacjach chrześcijańsko-żydowskich • Myśl chrześcijańska i żydowska „po Auschwitz” • Judaizm współczesny • Syjonizm i geneza Państwa Izraela • Izrael współczesny • Stosunki polsko-żydowskie • Diaspora współczesna

CZAS TRWANIA: 3 semestry (252 godz.)
REKRUTACJA CIĄGŁA od 15 X 2015 r.
INFORMACJE DODATKOWE
Zajęcia 5 razy w semestrze – piątki i soboty w Krakowie, Oświęcimiu, Warszawie
I EDYCJA: rok akademicki 2015/2016, semestr letni

kosciolwdialogu.upjp2.edu.pl

KONTAKT
Instytut Teologii Fundamentalnej,
Ekumenii i Dialogu
Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie
31-004 Kraków, ul. Franciszkańska 1, pokój 44
tel. 12 430 07 50, + 48 511 459 897
e-mail: kosciolwdialogu@upjp2.edu.pl

Wykład otwarty ojca Macieja Zięby w ramach seminarium *Godność – wolność – subsydiarność*

tekst i zdjęcia: Julia Dragović

23 maja odbyło się kolejne spotkanie seminaryjne w ramach projektu naszego uniwersytetu i Fundacji Konrada Adenauera *Godność – wolność – subsydiarność*. Wykład o wolności wygłosił dr Maciej Zięba OP (Instytut Tertio Millennio), a warsztaty poprowadził dr Sebastian Musioł (Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach).

Ojciec Zięba przybliżył uczestnikom historię wolności od starożytności do współczesności oraz jej główne koncepcje, rodzaje i aspekty. Odpowiedział też na pytania np. o wolność sumienia. Problem wolności okazał się tak obszerny, a dla słuchaczy tak interesujący, że wykład przedłużył się o godzi-

nie. Podsumowaniem wykładu i podstawą dla późniejszych rozważań na warsztatach był **septalog demokracji** – dziś często zaniewany, a tak potrzebny. Według niego główne założenia demokracji to: równość uczestników, „optymizm intelektualny” – wiara w możliwości umysłu ludzkiego, „optymizm moralny” – wiara w podobne założenia większości w podstawowych problemach etycznych, realizowanie dobra wspólnego, wielkoduszność wobec mniejszości, wolność negatywna (jako zasada na forum publicznym) oraz wzajemne równoważenie i kontrola władzy.

Warsztaty oparte były na trzech tekstach wybranych przez ojca Ziębę: *Centessimus annus* (Państwo i kultura) Jana Pawła II, *Konstytucja wolności* (Odpowiedzialność i wolność) Friedricha von Hayeka oraz *O demokracji w Ameryce* (Jaki rodzaj despotyzmu zagraża demokratycznym narodom) Alexisa de Tocqueville'a. Dyskusję zdominował ostatni tekst – pisany prawie 200 lat temu, a – jak zauważyli uczestnicy – bardzo aktualny.

Spotkanie zamknęło cykl o wolności. 30 maja i 13 czerwca w Lektorium na Bernardyńskiej 3 prof. Aleksander Surdej z Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie oraz dr Michał Góra z Centrum Studiów Interdyscyplinarnych w Katowicach wprowadzą zebranych w temat subsydiarności (inaczej zasady pomocniczości). Nadal można dokonywać zapisów, wysyłając dane (imię, nazwisko oraz rok, kierunek, wydział i uniwersytet) na adres dragovic@upjp2.edu.pl.

Słuchacze Uniwersytetu Trzeciego Wieku na szlaku drewnianej architektury podhalańskiej

tekst: Irena Szlachta

zdjęcia: Maria Kałuża

6 maja br. odbyła się wycieczka słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku na Podhalę. Zwiedzano Sanktuarium Maryjne w Ludźmierzu oraz świątynię w Nowym Targu, Łopusznej, Harklowej i Dębnie Podhalańskim. W Łopusznej odwiedziliśmy także miejsca związane z osobą ks. prof. Józefa Tischnera oraz Dwór Tetmajerów, a w Nowym Targu Muzeum Podhalańskie PTTK.

Pierwszym punktem programu był Ludźmierz, najstarsza wieś na Podhalu, a zarazem jego centrum religijne. Sprowadzeni tu cystersi wybudowali w XIII wieku pierwszą drewnianą świątynię poświęconą Matce Bożej. Obecny murowany kościół powstał w okresie 1869–1877. Około 1400 roku nieznanymi snycerzami wyrzeźbiono w lipowym drewnie figurę Matki Boskiej, którą umieszczono w ludźmierskim kościele. Jest to słynąca łaskami figura Gaździny i Królowej Podhala. Obok sanktuarium stworzono Maryjny Ogród Różańcowy. Składa się on z 20 kaplic w stylu góralskim, z rzeźbami przedstawiającymi tajemnice różańcowe. Jest to rodzaj pomnika upamiętniającego modlitwę różańcową ze św. Janem Pawłem II w 1997 roku.

W Nowym Targu jednym z odwiedzanych obiektów sakralnych był drewniany kościółek pw. św. Anny. Legenda głosi, że pierwsza świątynia powstała w tym miejscu na początku XIII wieku i ufundowali ją skruszeni rozbójnicy. Obecny kościół pochodzi z XV lub początku XVI wieku. Cennym zabytkiem miasta jest również kościół pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej, ufundowany przez Kazimierza Wielkiego. Zachowało się w nim gotyckie prezbiterium z XIV wieku. Na szczególną uwagę zasługują dwa obrazy, przeniesione ze względów bezpieczeństwa z kościoła pw. św. Anny: *Matka Boska z Dzieciątkiem* z końca XV wieku i *Święta Rodzina* z roku 1516.

Odwiedziliśmy również nowotarski ratusz, pochodzący z XV wieku. W zmodernizowanym na przełomie XIX i XX wieku budynku ratusza od roku 1994 roku mieści się Muzeum Podhalańskie PTTK im. Czesława Pajerskiego. Stała ekspozycja obejmuje narzędzia i wyroby pochodzące z warsztatów miejscowych rzemieślników. W posiadaniu muzeum jest również unikatowa na skalę europejską maszyna drukarska, sprowadzona do Nowego Targu w roku 1898. Odrębną salę przeznaczono na pamiątki związane z osobą św. Jana

Pawła II, którego przybycie do Nowego Targu 8 czerwca 1979 roku wspomina się do dziś.

Kolejnym etapem wycieczki był pobyt w Łopusznej. Jednym z najcenniejszych zabytków jest tu XV-wieczny, drewniany kościół pw. Świętej Trójcy i św. Antoniego Opata. Zachował się w nim gotycki ołtarz główny i fragmenty średniowiecznej polichromii patronowej. W pobliżu kościoła znajduje się Dwór Tetmajerów. Jest to klasyczny polski dwór szlachecki z XIX wieku z łamanym mansardowym dachem. Dzięki interesującej opowieści przewodnika przeniesliśmy się w czas, kiedy dwór tętnił życiem i przebywało w nim wiele gości, jak np. Seweryn Goszczyński, który uwiecznił swój pobyt w Łopusznej w *Dzienniku podróży do Tatrów* i poemacie *Sobótka*.

W Łopusznej przeżyliśmy chwile wzruszeń zarówno w Tischnerówce – Izbie Pamięci ks. prof. Józefa Tischnera, jak i odwiedzając jego grób na miejscowym cmentarzu. Nasza wizyta zbiegła się z 15. rocznicą śmierci księdza profesora.

W Dębnie Podhalańskim podziwialiśmy drewniany gotycki kościół pw. św. Michała Archanioła, pochodzący z II

połowy XV wieku. Ta wpisana na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO świątynia została zbudowana bez użycia gwoździ. Przy jej budowie posłużono się drewnianymi kołkami. Najcenniejszym zabytkiem jest ołtarz główny, tryptyk pochodzący z początku XVI wieku. Przedstawia Najświętszą Pannę z Dzieciątkiem, św. Katarzynę i św. Michała Archanioła. Zobaczyć tu można również cenną deskę z 1280 roku, będącą fragmentem późnoromańskiej nastawy ołtarzowej. Polichromia patronowa, pochodząca z ok 1500 roku, jest najstarszą w Europie w całości zachowaną polichromią tworzoną na drewnie. Z kolei gotycki krucyfiks z roku 1380 stanowi najstarszy element wyposażenia kościoła.

W Harklowej odwiedziliśmy kolejny zabytek podhalańskiej drewnianej architektury – gotycki kościółek pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny, pochodzący z XV wieku.

Uczestnicy wycieczki wrócili do Krakowa pełni wrażeń, ze zdobytą wiedzą o odwiedzanych obiektach. Słowa wdzięczności należą się organizatorowi wycieczki – Romanowi Tekielmu za dobrze zorganizowany wyjazd.

Od wdzięcznych słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku

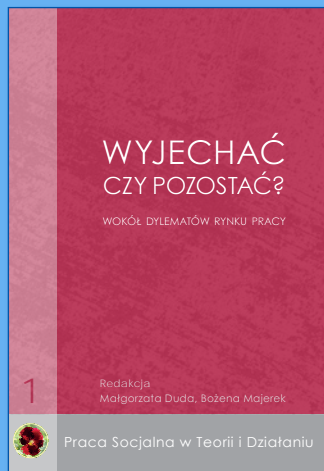
Droga wiodła na krakowski Ruczaj do Biblioteki UPJPIL. Starszyzna studencka z poważnymi minami popieszyście zdążyła na wykłady Uniwersytetu Trzeciego Wieku. W oczach, oprócz pośpiechu, życiowej mądrości, była także i nadzieja. To nie tylko dla „zabicia czasu”, to nie tylko, aby spotkać znajomych – to była prawdziwa nadzieja. Nadzieja gościła w sercu każdego. Szukaliśmy prawdy o życiu i umocnienia wiary. Twórcy, opiekunowie i wykładowcy tego dwuletniego kursu stworzyli niezapomnianą atmosferę

należytej powagi, ale również i swobody oraz duchowości, której nie znajdzie się na innych uczelniach. Było to szczególnie cenne dla tego starszego pokolenia studentów, którzy przecież żyli i zdobywali wykształcenia w czasach skrajnego materializmu.

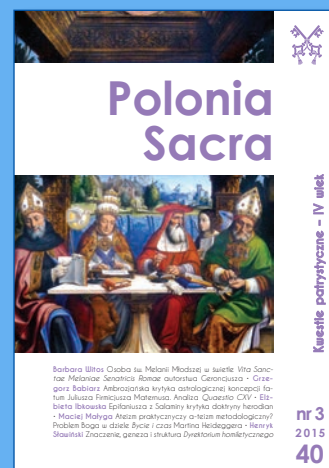
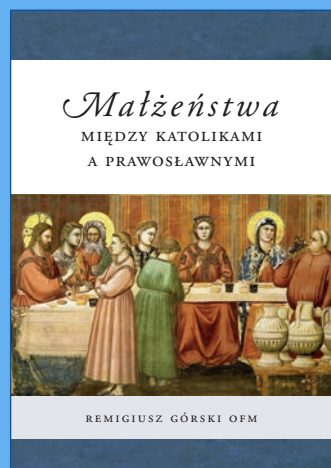
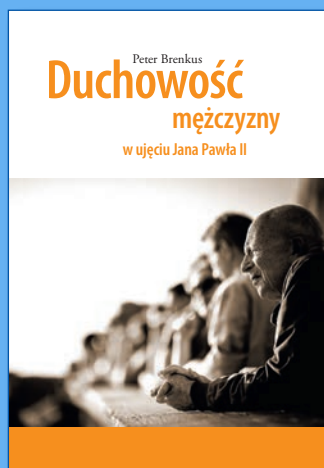
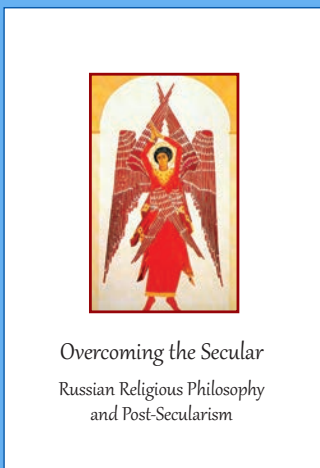
Serdecznie więc dziękujemy za te przeżycia już u schyłku naszego życia.

W imieniu słuchaczy
Krystyna Starzyk

**WYDAWNICTWO
NAUKOWE**

Uniwersytet Trzeciego Wieku

na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie
zaprasza **seniorów** (50+) na dwuletnie studia!

 **wykłady z zakresu teologii, filozofii,
historii i nauk społecznych**

 formacja religijna
(rekolekcje, dni skupienia)

 program kulturalny
(zwiedzanie Krakowa i okolic, wycieczki krajowe
i zagraniczne, pielgrzymki, imprezy kulturalne
i okolicznościowe, wydarzenia uczelniane)

 kursy i warsztaty
(komputerowe, języka angielskiego, artystyczne)

Terminy wykładów: od października do czerwca dwa razy w miesiącu,
w poniedziałki w godz. 15.00–18.15 przy ul. Bernardyńskiej 3 w Krakowie

**Rekrutacja
od 4 maja
do 15 września**

Sekretariat
Uniwersytetu Trzeciego
Wieku UPJPII
ul. Bernardyńska 3 • pok. 58
ttel. 519 323 340
e-mail: utw@upjp2.edu.pl

Informacje i zapisy
wtorek, czwartek
12.00–14.00
www.utw.upjp2.edu.pl